

Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum **PARTICIPATIEVERSLAG**

Datum 15 september 2026

GEMEENTE
NOORD
EAST FRYSLÂN

COLOFON

Opdrachtgever

College van B&W gemeente Noardeast-Fryslân

Gegevens

Rapport
Opsteller

Participatieverslag Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum
Projectgroep Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum - Cluster
Omjouwing & Ekonomy

Gemeente Noardeast-Fryslân

Postbus 1
9100 AA Dokkum
Tel. (0519) 29 88 88

info@noardeast-fryslan.nl
www.noardeast-fryslan.nl

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 Opzet participatie	2
1.2 Leeswijzer.....	3
1.3 status verslag.....	3
2. SAMENVATTING.....	5
3. STAKEHOLDERBIJEENKOMSTEN.....	7
3.1 Voorzieningen	8
3.2 (Werkgroep) Binnenstad	20
3.3 Vastgoed	27
3.4 Vrije tijd, toerisme en cultuur	31
4. INLOOPBIJEENKOMST	37
5. TIENSKIP.....	45
5.1 Wat vindt u mooi en goed aan Dokkum? En wat moet behouden blijven?	46
5.2 Wat kan verbeterd worden aan Dokkum?	47
BIJLAGE: PRAATPLATEN.....	50

1. INLEIDING

De gemeente stelt het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum op. Hierin wordt al het beleid over de fysieke leefomgeving voor Dokkum overzichtelijk in één beleidsstuk samengebracht. Bestaand beleid, maar ook nieuwe beleidskeuzes ingegeven door de Omgevingsvisie of maatschappelijke ontwikkelingen. Daarnaast bestaat het Omgevingsprogramma uit maatregelen. Dit is een overzicht wat de gemeente gaat doen om het beleid en de doelen te realiseren.

De gemeente vindt het belangrijk om te horen wat er leeft onder inwoners, ondernemers en belangenorganisaties. Daarom heeft de gemeente voor het opstellen van het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum participatie georganiseerd. Dit rapport is het verslag van deze participatie.

1.1 Opzet participatie

De participatie is gericht op verschillende doelgroepen/betrokkenen met als rol meeweten (informerende) en meedenken (adviserende). Er zijn verschillende vormen gebruikt om met de betrokkenen in gesprek te gaan.

Er zijn 3 stakeholderbijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast is een brede inloopmiddag-avond gehouden. Voor het Volkshuisvestingsprogramma heeft een afzonderlijk participatietraject plaatsgevonden. De informatie uit deze participatie gebruiken we ook voor het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum, maar de resultaten hiervan zijn niet in dit verslag opgenomen.

Betrokkenen	Rol	Vorm
Stakeholdergroepen op thema: - Voorzieningen (scholen, zorg, welzijn, bibliotheek) - Vrije tijd/toerisme/cultuur - Vastgoed en Werkgroep binnenstad	Meeweten (informerende) Meedenken (adviserende)	Groepsgesprek
- Inwoners – breed mienskip - Dorpsbelangen (omringende dorpsbelangen Dokkum: Aalsum, Hiaure, Oostrum, Raard) en wijkraden - Bedrijven/ondernemers(verenigingen) - Werkgroep Toegankelijkheid - Gemeenteraad	Meeweten (informerende) Meedenken (adviserende)	Inloopmiddag-avond
Jongeren	Meeweten (informerende) Meedenken (adviserende)	Tienskip

Voor de bijeenkomsten is gebruik gemaakt van 6 praatplaten (zie bijlage 1). Met als doel dat alle onderwerpen getoond en bespreekbaar gemaakt werden.

- Regiostad Dokkum in ontwikkeling
- Welkom in Dokkum: stadsentrees
- Een prachtige levendige binnenstad
- Groene stad, waterstad
- Sterke en gezonde bedrijventerreinen
- Fijn wonen in Dokkum

In de stakeholderbijeenkomsten hebben we de praatplaten letterlijk op tafel gelegd en zijn we in gesprek gegaan met de aanwezigen.

- Wat vindt u belangrijk?
- Mist u iets? Of heeft u nog aandachtspunten, ideeën, of zorgen?
- Wilt u nog iets meegeven?

We hebben reacties en gesprekspunten genoteerd.

Bij de inloopbijeenkomst zijn de praatplaten neergezet in de raadszaal en hebben bezoekers deze kunnen bekijken.

We zijn in gesprek gegaan met de bezoekers. Er zijn vragen gesteld en bezoekers hebben ook reacties opgeschreven.

Bij Tienskip hebben we vragen gesteld aan de scholieren en hebben zij antwoorden op post-its geschreven.

- Wat vind je mooi en goed aan Dokkum? En wat moet behouden blijven?
- Wat kan verbeterd worden aan Dokkum?

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 is de inleiding. Hierin staat een toelichting van het doel en de opzet van de participatie. Ook staat hierin de status van het verslag (zie 1.3).

Hoofdstuk 2 heeft een samenvatting van de door participanten meest genoemde punten.

Hoofdstuk 3 geeft het verslag van de stakeholderbijeenkomsten. Het verslag is in tabelvorm:

- In de eerste kolom staat het onderwerp of de opmerking die gemaakt is tijdens de bijeenkomsten.
- In de tweede kolom staat beknopt weergegeven wat ingebracht werd tijdens het gesprek over het onderwerp en/of hoe de discussie verliep.
- In de derde kolom staat de reactie van de gemeente over het onderwerp.

Hoofdstuk 4 is het verslag van de inloopbijeenkomst. Ook dit verslag is in tabelvorm:

- In de eerste kolom staat de reactie die we ontvangen hebben.
- In de tweede kolom geven we de reactie vanuit de gemeente.

Hoofdstuk 5 is het verslag van de Tienskip bijeenkomst. Ook dit verslag is in tabelvorm. Bij Tienskip zijn 2 vragen gesteld. Per vraag is een tabel gemaakt met daarin de inbreng van de jongeren en vervolgens de reactie van de gemeente.

1.3 Status verslag

Dit verslag beschrijft (de uitkomsten van) de participatie voor het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum zo goed mogelijk. We hebben heel veel reacties en input gekregen, waardoor het verslag niet een letterlijke weergave is van alles dat ingebracht is.

Het verslag is met zorg opgesteld. Aan de inhoud kunnen echter geen rechten worden ontleend. Het verslag laat zien welke opmerkingen en ideeën tijdens de participatie zijn ingebracht. De reactie van de gemeente hierop gaat over wat op dit moment bekend is. De resultaten van de participatie worden afgewogen en verwerkt tot een Ontwerp Omgevingsprogramma. Dit Ontwerp Omgevingsprogramma zal ter inzage worden gelegd. Dat is het moment waarop formeel kan worden gereageerd met een zienswijze. Hierover volgt later meer informatie.

Het Omgevingsprogramma komt tot stand op basis van een afweging tussen bestaand beleid, maatschappelijke ontwikkelingen, de resultaten van de participatie en bestuurlijke keuzes.

Het college is bevoegd om het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum vast te stellen. Na vaststelling is het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum het integrale beleidsstuk voor Dokkum. Het bevat de keuzes voor de ontwikkeling van Dokkum en geeft richting aan de uitvoering.

2. SAMENVATTING

Hieronder een samenvatting van de **meest genoemde** punten tijdens de inloopbijeenkomst en de stakeholder-bijeenkomsten. Dit geeft een mooi overzicht. Tegelijkertijd houden we oog voor de andere genoemde punten. Van alle benoemde punten is verderop in het verslag aangegeven of het onderwerp wordt meegenomen in het Omgevingsprogramma.

1. Woningbouw: woningtekort en betaalbaarheid

- Grote behoefte aan **betaalbare woningen**, met name voor jongeren en starters.
- Vraag naar een goede **mix van woningtypen** (sociaal, betaalbaar, levensloopbestendig en voor verschillende doelgroepen).
- Specifieke aandacht voor **zorgdoelgroepen** (ouderen, dementie).

2. Verkeer, parkeren en bereikbaarheid

- Parkeerdruk in en rond de binnenstad is een terugkerend knelpunt; wens voor **extra parkeren aan de randen** en betere looproutes.
- **Verkeersveiligheid (fietzers, oversteken)** vaak genoemd.
- Een **nieuwe westelijke rondweg** wordt gezien als oplossing voor verkeersdrukke en bereikbaarheid.

3. Ontmoetingsplekken en sociale cohesie

- Grote behoefte aan **ontmoetingsplekken in wijken**; belangrijk voor voorkomen van eenzaamheid en versterken sociale samenhang.
- Wens voor **multifunctioneel gebruik van gebouwen** (gemeentehuis, scholen, cultuur).

4. Voorzieningen (onderwijs, zorg, cultuur)

- Belang van voorzieningen, **behoud voorzieningenniveau**.
- **Bereikbaarheid en toegankelijkheid** van voorzieningen.
- Zorgen over capaciteit bijv. **huisartsen, scholen**.
- Behoud van **theater, filmhuis, museum** belangrijk.

5. Binnenstad: levendig, aantrekkelijk en toekomstbestendig

- **Historisch karakter** is heel belangrijk.
- Binnenstad ontwikkelen van “**place to buy**” naar “**place to be**”.
- Detailhandel, cultuur, horeca **concentreren in de binnenstad**.
- Belang van **goede balans tussen bereikbaarheid en verblijfskwaliteit**.
- Belang van **voldoende en kwalitatief parkeren**.

6. Groen, klimaat en leefkwaliteit

- Wens voor **meer groen**, ook in binnenstad en wijken; tegelijk spanningsveld met ruimtegebruik.
- Groen belangrijk voor **gezondheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie**.

7. Toegankelijkheid en inclusie

- Sterke nadruk op **toegankelijke openbare ruimte** voor iedereen.
- Aandacht voor **ouderen, minder-validen en inclusieve wijken**.

8. Jongeren

- Tekort aan **betaalbare woningen**
- hét meest genoemde punt bij de jongerenparticipatie: tekort aan **uitgaansmogelijkheden / plekken om te ontmoeten**;
- **Goede en veilige fietsverbindingen**, waaronder verlichting fietspaden.

9. Recreatie en Toerisme

- Ambitie om **meer bezoekers en toeristen** aan te trekken en meer overnachtingen.
- Groei toerisme vraagt om groei parkeercapaciteit en voorzieningen (toiletten, fietsparkeren).
- Belang van **watersport en beleving** water (rondje varen).

10. Samenwerking, regie en participatie (governance)

- Oproep om stakeholders **eerder te betrekken** bij ontwikkelingen.
- **Behoefte aan betere samenwerking** tussen zorg, onderwijs en gemeente.
- Wens voor een structurele **werkgroep/overlegplatform voor Dokkum**.
- Vraag om **duidelijke keuzes, lange termijnvisie, concrete uitvoering**.

3. STAKEHOLDERBIJEENKOMSTEN

UITNODIGING

Stakeholderbijeenkomst Voorzieningen

OMGEVINGSPROGRAMMA REGIOSTAD DOKKUM

Maandag 9 februari | Tijd: 15.00 - 17.00 uur | Raadszaal gemeentehuis Dokkum, Suupmarkt 2

Er zijn veel ontwikkelingen in Dokkum. Denk aan woningbouw, verduurzamen, bereikbaarheid, voldoende ruimte voor bedrijven en voor groen. Ook op het gebied van voorzieningen zijn er veel ontwikkelingen, zoals nieuwbouw voor scholen, ruimte voor zorg, voldoende sportvoorzieningen. Het is belangrijk om deze ontwikkelingen goed op elkaar af te stemmen. De gemeente wil hiervoor samenhangend beleid maken voor heel Dokkum: het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum. Zo zorgen we ervoor dat Dokkum een leefbare, aantrekkelijke stad met een hoog voorzieningenniveau blijft.

Denkt u mee over de toekomst van voorzieningen in Dokkum?

Het maken van het beleid kunnen we niet alleen. Uw input is daarvoor heel belangrijk! We horen graag wat er bij u leeft en hoe u tegen de toekomst van Dokkum aankijkt. Het gaat hierbij over de fysieke leefomgeving, dus vooral de ruimte-vraagstukken.

We hebben 6 'praatplaten' voor verschillende delen van Dokkum gemaakt

Hierop ziet u welke ideeën er voor de toekomst van Dokkum zijn. We leggen de praatplaten letterlijk op tafel en gaan graag met u in gesprek.

- Wat vindt u belangrijk?
- Mist u iets? Of heeft u nog aandachtspunten, ideeën, of zorgen?
- Wilt u nog iets meegeven?

Kijkt u ter voorbereiding van de bijeenkomst alvast naar de praatplaten?

De praatplaten, die u apart bij deze uitnodiging ontvangt, laten per deelgebied van Dokkum (binnenstad, bedrijventerreinen, woonwijken, groen en water en de twee stadsentrees) de ideeën en mogelijke ontwikkelingen zien. Daarnaast is er een overzichtspraatplaat voor heel Dokkum. Elke praatplaat bestaat uit een kaart met mogelijke ontwikkelingen, toelichtende tekst en illustratieve afbeeldingen. Tot slot hebben we ook nog een paar vragen over volkshuisvesting en voorzieningen in heel gemeente Noardeast-Fryslân. Deze zullen we aan het einde van de bijeenkomst stellen.

PROGRAMMA

14.45 - 15.00	Ontvangst
15.00 - 15.10	Welkom en toelichting
15.10 - 16.40	Bespreken praatplaten
16.40 - 16.55	Plenaire terugkoppeling
16.55 - 17.00	Afronding

LAAT U WETEN OF U KOMT?

We zouden het fijn vinden als u laat weten of u komt. Dat kan door deze mail te beantwoorden. Geeft u dan ook aan met hoeveel personen u komt.

Vervolg

Alle reacties nemen we op in een reactienota. Hierin geven we aan of we uw input opnemen in het beleid en waarom wel/niet. Daarna zullen we het beleid gaan schrijven en zullen we het resultaat nog een keer aan u voorleggen.

GEMEENTE
**NOARD
EAST** FRYSLÂN

Tot maandag 9 februari in de raadszaal van het gemeentehuis!

3.1 Voorzieningen

Deze avond zijn de voorzieningen in Dokkum besproken. Het gaat hierbij om scholen, zorg, welzijn, sport. We zijn in 2 groepen uiteengegaan. De ene groep heeft per praatplaat onderwerpen besproken, de andere groep heeft onderwerpen per thema besproken.

In de eerste kolom staat steeds een samenvatting van de opmerking of het onderwerp waarover het gesprek ging. In de tweede kolom zijn punten genoteerd van de discussie.

In de derde kolom staat de reactie van de gemeente op de ingebrachte punten.

Hierna het verslag per groep.

Groep 1

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
Praatplaat regiostad Dokkum			
1	Samenwerking binnen zorg en sociaal domein. Veel ontwikkelingen (gebiedsontwikkelingen, bijvoorbeeld m.b.t. asielzoekers, wooncomplexen voor ouderen) hebben gevolgen voor bijvoorbeeld scholen en huisartsen.	Boodschap betrek ons vooraf daarbij. Samen over nadenken. Eventueel ook met buurgemeenten en voorzieningen die daar zijn.	We begrijpen het belang om partijen bij ontwikkelingen te betrekken. Samenwerking tussen de gemeente en stakeholders is belangrijk. We onderzoeken of en hoe dit onderwerp kan worden opgenomen in het beleid. Omdat het sterke raakvlakken heeft met het sociaal domein, ligt aansluiting bij het zorg- en scholenbeleid mogelijk meer voor de hand.
2	Huisartsenpraktijk: gebrek aan parkeerruimte. Bij Sionsberg en binnenstad.	• Probleem bij Rondweg-West: te druk. En met alle plannen wordt het nog drukker. • Veiligheid voor kinderen. • Veilige routes, fiets en lopend. • Omslag in denken: niet voor alles auto pakken. • Auto weren is niet voor elke groep goed (ouderen, mensen met kleine kinderen). • Fiets ergens veilig kunnen parkeren	Alle genoemde onderwerpen benoemen we in het Omgevingsprogramma: • De Rondweg-West is een drukke weg; daarom heeft de gemeente ook de ambitie om een nieuwe westelijke rondweg te realiseren. Daarmee kan de verkeersdruk op de Rondweg-West afnemen. Deze ambitie is ook in de Omgevingsvisie benoemd. • Verkeersveiligheid en veilige routes zijn belangrijke aandachtspunten. Bij de Rondweg-West zijn verschillende knelpunten bekend. Deze zijn benoemd in het Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma (GMP) en zullen we ook opnemen in het Omgevingsprogramma voor Dokkum. • Door veilige fietsroutes wordt het aantrekkelijker om de fiets te nemen. Dat is al langer beleid en dat zetten we voort (zie ook GMP). Tegelijkertijd is bereikbaarheid

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
			voor iedereen, dus ook voor mensen met een beperking, een belangrijk onderwerp. Beleid hiervoor staat in de Lokale Inclusie Agenda. In Omgevingsprogramma Dokkum nemen we concrete maatregelen hierover op om de beleidsdoelen te realiseren. • De gemeente voert op dit moment een Onderzoek brede verkenning parkeerproblematiek binnenstad Dokkum'. De uitkomsten daarvan nemen we mee in dit Omgevingsprogramma. • Ook fietsparkeren vraagt om ruimte. We zijn in de binnenstad op zoek naar een goede plek/plekken hiervoor. • Het parkeerterrein bij de Sionsberg is eigendom van Sionsberg. Daarmee is de Sionsberg verantwoordelijk voor voldoende parkeerplekken (en fietsparkeren). We willen graag met de eigenaren van de Sionberg in gesprek. Dan zullen we dit onderwerp ook benoemen.
3	Dockinga: Onderwijs ontbreekt op praatplaten. Wel belangrijk voor inrichting Dokkum	Er komt een scholenpark. Maar daarin is alleen aandacht voor m2 per leerling voor onderwijs. Niet voor aanvullende functies zoals kinderopvang, logopedie, etc. Wel nodig voor inclusief onderwijs. Ook hier ruimte creëren voor ontmoeting, ook tussen ouderen en scholieren (eetgelegenheid op scholenpark?) Multifunctioneel gebruik van ruimtes.	Onderwijs is heel belangrijk in Dokkum. Ontwikkeling van scholenpark en de scholen die 'verhuizen' staan op de praatplaten en de ruimtelijke aspecten nemen we op in het Omgevingsprogramma. We herkennen de wens voor aanvullende functies. Binnen Scholenpark A wordt ruimte geboden aan kinderopvang. De schoolbesturen worden eigenaar van de scholen en kunnen zelf kiezen om de school meer open te stellen en zo multifunctioneel ruimtegebruik te realiseren. De scholen worden functioneel en doelmatig gebouwd. Wij houden rekening met vooraf gestelde kwaliteitseisen voor duurzame, toekomstbestendige schoolgebouwen. Het beleid voor scholen staat in het Integraal

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
			Huisvestingsplan (IHP). Daar zijn de financiële keuzes gemaakt.
4	Leger des Heils: Toegankelijkheid voor oudere en minder mobiele mensen. GGD: In wijken ook plekken nodig voor ontmoeten. En aandacht voor afstand voor minder mobiele mensen naar deze plekken. Aandacht voor voorkomen van eenzaamheid.		Er is beleid voor inclusie en toegankelijkheid. Dat nemen we ook op mee in het Omgevingsprogramma en maken we waar mogelijk specifiek voor Dokkum. Eenzaamheid is een belangrijk thema binnen ons gezondheidsbeleid. In ruimtelijke zin kunnen we hier vooral iets aan doen door bijv. ontmoetingsplekken te faciliteren. We vinden het belangrijk dat iedere wijk een plek heeft waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Dat kan in de openbare ruimte zijn, zoals een park of plein, maar ook binnen, zoals in een school, zorgfunctie, of buurthuis. Het initiatief voor een ontmoetingsplek ligt bij de mienskip.
5	Huisartsenpraktijk: woningen voor starters	Goede mix, jongeren en ouderen. Geen te grote verschillen in woonkwaliteit tussen goedkopere en dure woningen laten ontstaan.	Bij grote ontwikkelingen hanteren we de eis dat er een goede mix moet zijn (gemengd woonprogramma), met aandacht voor starters, 30% sociale huur, 2/3^e betaalbaar. Dit wordt zo vastgelegd in het Volkshuisvestingsprogramma en zo nemen we dat over in dit Omgevingsprogramma. Er zijn geen verschillen in eisen voor de woonkwaliteit bij goedkopere of duurdere woningen.
6	GGD: Rookvrije zones, zones waarbinnen geen verkoop van ongezonde voedsel	Gemeente kan daar rol in spelen.	Dit is meer een onderwerp voor gezondheidsbeleid. Daar gaan we mee bezig, maar nemen we niet op in dit Omgevingsprogramma.
7	13 basisscholen in Dokkum, vaak in oude gebouwen	Welke rol speelt gemeente daar straks in vervanging scholen, samengaan scholen, verdeling scholen over wijken	De gemeente is verantwoordelijk voor een goede onderwijshuisvesting. Dat staat beschreven in het Integraal Huisvestingsplan (IHP). In het IHP zijn afspraken gemaakt tussen gemeente en schoolbesturen wie wanneer in aanmerking komt voor (vervangende) nieuwbouw van hun school/ scholen. In principe worden scholen in 40 jaar afgeschreven. De economische levensduur van scholen is langer,

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
			zeker wanneer deze tijdig gerenoveerd worden. In het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum gaat het over de ruimtelijke gevolgen van onderwijshuisvesting. Dus waar scholen komen en wat er op de locaties waar scholen vertrekken kan ontwikkelen. Verdeling van scholen over de wijken is een belangrijk aandachtspunt vanwege de bereikbaarheid en toegankelijkheid van onderwijs, maar ook de functie van een school binnen een wijk.
8	GGD: Aandacht voor gezond kunnen wonen.	Afstand tussen woonwijken en bedrijventerreinen / agrarische bedrijven. Regels voor stoken op hout?	Gezond kunnen wonen is via verschillende wet- en regelgeving geborgd. De gemeente houdt zich hieraan. In de Omgevingsvisie is aangegeven wat de ambitie voor gezondheid, milieu en veiligheid is in de fysieke leefomgeving. Per project kijken we of deze ambities te realiseren zijn. Houtstook mag geen onevenredige overlast geven. Zo is het nu wettelijk al geregeld. Dit is een onderwerp waar voor de hele gemeente over nagedacht moet worden en past meer bij het gezondheidsbeleid. Daarom nemen we het nu niet mee in dit Omgevingsprogramma.
9	GGD: Meer groen, ook in binnenstad		Het is de bedoeling om meer kwalitatief groen te realiseren. Groen is belangrijk voor de gezondheid van mensen en voor biodiversiteit en klimaatadaptatie (=de omgeving zodanig inrichten dat de gevolgen van klimaatverandering geen schade of overlast geven) en draagt bij aan ruimtelijke kwaliteit. De gemeente werkt ook aan een Klimaatadaptatieprogramma. Een van de doelstellingen is om meer groen te realiseren, om zo hittestress tegen te gaan. Dit is ook in de Omgevingsvisie benoemd als doelstelling. Tegelijkertijd is de uitvoering een uitdaging: in de ondergrond liggen veel kabels en leidingen, veel functies vragen een plek in de openbare ruimte. En dan is er nog het aspect van kosten en beheer.

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
			Meer groen nemen we ook op in het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum als doelstelling. De feitelijke uitwerking hiervan is maatwerk en zal vooral tot uiting komen bij herinrichtingen van straten, nieuwbouwprojecten, enz.
Praatplaat bedrijventerrein			
10	Dockinga College: combinatie zoeken leren en werken.	Wat is er voor nodig jongeren hier in de regio te houden, en jongeren niet thuis te laten zitten? Daarna kijken wat er dan nodig is voor het fysieke.	We gaan ervan uit dat bedoeld wordt op het behouden van jongeren in de regio en dat ze na de opleiding een baan hier kunnen vinden en hier blijven wonen om hun leven op te bouwen. Hier wordt aan gewerkt door het koppelen van onderwijs met bedrijfsleven (bv Noardeast-Fryslân On stage). Dit onderwerp valt buiten de fysieke leefomgeving en wordt daarom niet meegenomen in het Omgevingsprogramma. Het realiseren van voldoende woningen ook voor jongeren nemen we wel mee. Zie ook punt 5.
11	GGD: Routes richting bedrijventerreinen	Knelpunt: Rondweg-West, (fiets-) oversteek MC Donalds.	Dit is een bekend knelpunt. Het is van belang dat er op dat de Rondweg-West op die plek (en ook op andere plekken) veilige(re) oversteken zijn. We gaan een onderzoek doen om fietsveiligheid te verbeteren o.a. bij oversteekplaatsen. Dit is ook een aandachtspunt in het Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma.
12	Opslag energie vraagt meer ruimte.		Naast opwek van energie is de opslag belangrijker geworden. De afschaffing van de salderingsregeling, op 1 januari 2027 zal dit nog eens versterken. Op bedrijventerreinen is hier 'achter de meter' van de ondernemers ruimte voor. Voor de realisatie van buurtbatterijen in woonwijken zien we ook kansen. Grootschalige opslag in woonwijken is niet aan de orde, omdat het ten koste gaat van andere functies. Onder andere het advies vanuit de brandweer is hierin belangrijk. Thuisbatterijen zijn wel een mogelijkheid. Bij nieuwe ontwikkelingen zal hier meer ruimte voor moeten worden

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
			gereserveerd. In bestaande bebouwde gebieden is het steeds maatwerk wat er kan en wat er niet kan. Er zijn namelijk ook andere opgaven.
Praatplaat Fijn wonen in Dokkum			
13	Leger des Heils: wonen met welzijn en zorg op plek vrijgekomen plekken scholen		De vraag naar wonen in combinatie met zorg zal de komende jaren toenemen. Hiermee wordt in het nog vast te stellen Volkshuisvestingsprogramma rekening gehouden: er zullen meer zorgwoningen bij komen. In de bestaande woonwijken is op dit moment niet veel ruimte waar dit gerealiseerd kan worden. De vrijkomende schoollocaties zijn daarom inderdaad interessant voor dergelijke functies. De haalbaarheid zal nog nader onderzocht moet worden. Het is belangrijk om de buurt/wijk te betrekken bij invullingen van de vrijgekomen locaties.
14	GGD: Levensloopbestendig bouwen	Is makkelijker bij bouw van woningen dan achteraf	Dit is een aandachtspunt in het Volkshuisvestingsprogramma. We gaan uit van een mix van doelgroepen. Anders krijgen we veel van dezelfde type woningen (appartementen en relatief grote woningen). We ontwikkelen ook voor specifieke doelgroepen (bijv. 1-2 persoonshuishoudens) en moeten aan de betaalbaarheid denken.
15	Ook hier plekken voor ontmoeting (voor iedereen)		Zie punt 4.
Praatplaat Welkom in Dokkum			
16	Huisarts: Zomers geen doorkomen aan. Bijvoorbeeld bij spoed. Door bruggen die open staan.		De Rondweg-West is een drukke weg. Met de komst van een westelijke rondweg neemt de verkeersintensiteit van de Rondweg-West af. En daarmee ook de wachtrijen voor de brug. Daarom zetten we in op een westelijke rondweg. We zijn een toeristische gemeente, dus het vaarverkeer is ook belangrijk. Maar in geval van spoed is er communicatie tussen de hulpdiensten en de brugwachter.
17	Iedereen: nieuwe westelijke rondweg van groot belang.		Goed te vernemen dat het belang van een nieuwe westelijke rondweg gezien wordt. We nemen

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
			het op in het Omgevingsprogramma.
18	Ruimte rondom De Sionsberg: eigenaar is daar ook mee bezig, had geen prioriteit nu wel aandacht.		Er is veel open ruimte rond de Sionsberg. We onderzoeken of de ruimte rond de Sionsberg meer invulling kan krijgen. Als gemeente hebben we hierin een regisserende rol, de verantwoordelijkheid ligt bij de eigenaar. Het is belangrijk om de Sionsberg en naastliggende gebouwen en functies in samenhang te ontwikkelen.
Praatplaat Binnenstad			
19	Meer groen in de binnenstad		Zie punt 9.

Groep 2

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
Thema Woningbouw			
20	Woningbouw – mantelzorg De mantelzorg staat onder druk.	Bij het bouwen van appartementen ook nadenken over bieden van andere woonvormen.	We gaan bij het bouwen van woningen uit van de behoefte die er is. Daarbij is aandacht voor andere woonvormen. Er is mantelzorg beleid (nationaal), en als gemeente hebben we pré-mantelzorg beleid. Dat mantelzorg onder druk staat klopt, dat herkennen we als gemeente. Dit onderwerp valt buiten de fysieke leefomgeving en wordt daarom niet meegenomen in het Omgevingsprogramma. Zie ook punt 14.
21	Woningbouw voor doelgroep met dementie veilige omgeving, dementievriendelijk. Dokkum is DE locatie voor deze doelgroep in de regio. Er zijn te weinig woningen voor deze doelgroep.	Denk bij woningbouw na over kleinschalige appartementen voor specifieke doelgroepen, bv. bij de Prins-locatie.	Het is een onderwerp dat steeds belangrijker wordt. Het gaat hierbij om het type woningen en om de inrichting van de openbare ruimte Bij dementievriendelijke omgeving gaat het dan met name om herkenbaarheid. We houden rekening met verschillende doelgroepen in het Volkshuisvestingsprogramma, ook dat er voldoende kleinschalige appartementen worden gerealiseerd. Dokkum is inderdaad een belangrijke locatie daarvoor.
22	Er is krapte op de woningmarkt. Met name betaalbare woningen zijn hard nodig.	Flexibel bouwen! Kijk naar mogelijkheid om woning later aan te kunnen passen.	De krapte op de woningmarkt is bekend. Er worden op dit moment woningen gebouwd en nieuwe plannen zijn in voorbereiding. Daarbij zetten we in op 2/3 ^e betaalbare woningen en 30% sociale huur. Ook worden levensloopbestendige woningen gerealiseerd, maar ook andere type woningen. Een deel van de woningen is levensloopbestendig. Zie punt 14.
Thema Inclusie			
23	Inclusie en toegankelijkheid meenemen bij het maken van toekomstig beleid. Er wordt op dit moment te weinig nagedacht over inclusie, terwijl het belangrijk is om jong, oud en bijzondere doelgroepen meer met elkaar in verbinding te brengen.	Herinrichting van een wijk/dorp of inrichting speelplaatsen zijn projecten waarbij je na kunt denken over inclusie. Voorbeeld: woonvorm van Alliade in Stiens: wonen en zorg is hier een onderdeel van de wijk.	Zie punten 4 en 13.
24	Werkagenda naar inclusief onderwijs 2035. Het rijk streeft ernaar dat scholen inclusief onderwijs bieden in de	Is een aandachtspunt voor huisvesting/vormgeving scholen Scholen moeten dan toegankelijk zijn voor iedereen.	Het rijk streeft inderdaad naar dat scholen inclusief onderwijs bieden. Helaas stelt het rijk hiervoor tot nu

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
	toekomst. Kinderen met of zonder extra ondersteuningsbehoefte zoveel mogelijk samen in hetzelfde klaslokaal.	Bij ver-/nieuwbouw niet alleen kijken naar de m2, maar ook wat er nodig is om scholen toekomstbestendig te kunnen inrichten.	toe geen extra financiële middelen beschikbaar. Zie ook punt 7. Voor inclusie en toegankelijkheid moeten we voldoen aan de wettelijke eisen van het Bouwbesluit. Zelf hebben we ook beleid voor inclusie en toegankelijkheid. Dat nemen we ook op in dit Omgevingsprogramma. We kijken of we een werkwijze kunnen opnemen, zodat aandacht voor inclusie en toegankelijkheid altijd onderdeel van (gemeentelijke) ontwikkelingen is, bijv. bij herinrichtingen van de openbare ruimte, maar ook bij scholen.
25	Kinderopvang wordt nu niet genoemd in de praatplaten.	Kinderopvang is cruciaal voor kinderen. Integrale kindcentra realiseren. Denk hierbij na wat je hen hebt te bieden op het gebied van sport en cultuur	De gemeente heeft momenteel als ambitie dat iedere school die nieuwbouw krijgt een kindcentrum wordt. Het is geen verplichting. Kinderopvang is commercieel en geen kerntaak van de gemeente. De gemeente faciliteert dit.
Thema Verkeer en veiligheid			
26	Verkeersroutes nieuw te realiseren scholenpark: partijen maken zich zorgen over verkeersroutes Birdaarderstraatweg en Rondweg	Deze zorg meenemen in het project Scholenpark. Bij scholenpark aandacht voor fietsroutes en verkeer (ouders die kinderen naar school brengen).	De Rondweg-West is een drukke weg; daarom heeft de gemeente ook de ambitie voor de realisatie van de westelijke rondweg (om de Rondweg-West te ontlasten). We gaan een onderzoek doen om fietsveiligheid te verbeteren o.a. bij oversteekplaatsen. Door voldoende parkeerplaatsen en de Kiss en Ride voorzieningen op het terrein van het scholenpark te realiseren verbeteren we de situatie zoals die nu is aan de Parklaan en Woudweg bij het Scholenpark.
27	Veilige en goede verbinding van fietsroutes nodig. Fietsoversteek Sionsberg, Woudweg, Strobosserweg onveilig. Hoge snelheid elektrische fietsen en fatbikes aandachtspunt.	Fietspaden waar mogelijk breder maken, met ruimte voor scootmobielen.	Zie punt 26. In het Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma (GMP) staat het voornemen om doorfietsroutes te realiseren. Deze nemen we ook op in dit Omgevingsprogramma. De hogere snelheid van elektrische fietsen wordt ook benoemd in het GMP.
Thema Openbare Ruimte			
28	Zijn er voldoende wandelroutes?	Waar mogelijk de openbare ruimte met elkaar delen! Sport Fryslân kan hierin faciliteren.	We streven naar een netwerk van wandelroutes in Dokkum.

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
29	Beweegroutes: Sport Fryslân geeft aan dat fitness in het openbaar gebied maar weinig wordt gebruikt! Realisatie meestal puur gebaseerd op subsidiefondsen.	Kijk kritischer naar dit soort initiatieven. Ga in gesprek met de doelgroep: Sport Fryslân kan hierin faciliteren.	In onze beleving was het aanleggen van beweegtuinen een goed idee om mensen meer te laten bewegen. Als blijkt dat gebruik tegenvalt, dan is het goed om dit niet op te nemen. We zullen het belang om te kunnen bewegen in de openbare ruimte meer in algemene zin opnemen.
Thema Jongeren			
30	Er zijn weinig betaalbare woningen voor jongeren. Woningen die nu aangeboden worden zijn vaak te duur. Er is te weinig sociale huur.	Denk na over betaalbare, mogelijk tijdelijke woningen, voor jongeren: een woning hoeft niet groot te zijn, ze willen autonomie, met eigen voorkeur.	Zie punt 5. We streven naar 2/3 ^e betaalbare woningen en 30% sociale huur. En bij herontwikkelingen (zoals boven winkels, bestaande panden) staan we positief om kleinere woningen te realiseren. Ook werken we mee aan woningsplitsing. In Dokkum zijn weinig mogelijkheden voor tijdelijke woningen. Als er toch ontwikkeld wordt, is het betaalbaarder om permanente woningen te bouwen. We zetten in op een mix van woningen, over de hele breedte is krapte.
31	Er is weinig te doen voor jongeren in Dokkum, met name doelgroep 15-17 jaar.	Betrek jongeren via de basisscholen bij het jongerenwerk. TOPAS (PKN): organiseert veel voor jongeren. Betrek deze organisatie bij participatiegesprekken over jeugd.	We nemen mee in het Omgevingsprogramma dat we streven naar meer ontmoetingsplekken, ook voor jongeren. Als er ontwikkelingen zijn in de gemeente, worden jongeren erbij betrokken via bv Tienskip, Miensker Challenge. Zij gaven ook aan dat er weinig te doen is voor jongeren.
Thema Voorziening voor ontmoeten			
32	Verdwijnen voormalig gebouw Bolwerk (Oranjewal) zorgelijk: waar blijft er ruimte voor ontmoeten (biljarten, kaartclubs, buurtkamer, samenkomen). Hoe groot is de behoefte in een heterogene wijk? Onderzoek belang van samenhang in de wijk: waarom komen inwoners samen?	Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor het opstarten van een ontmoetingsplek: van onderop creëer je meer draagvlak. Onderzoek mogelijkheden in bestaande accommodaties in een wijk. Goed voorbeeld: gebruik oude basisschool in de Hoedemakerspolder (welzijn, kunst, cultuur, jongerenwerk).	We vinden het belangrijk dat iedere wijk een plek heeft waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Dat kan in de openbare ruimte zijn, zoals een park of plein, maar ook binnen, zoals in een school, zorgfunctie, of buurthuis. Het initiatief voor een ontmoetingsplek ligt bij de mienskip.
Thema School en omgeving			
33	Scholen bieden na schooltijd cultuur, sport en muziek aan jongeren.	Ruimtes kun je in de avonduren beschikbaar stellen voor inwoners uit de wijk. Schoolplein openstellen, ook al is er risico op vernieling. Hierop	Zie punt 3. Wij zijn voor multifunctioneel ruimtegebruik. Schoolbesturen zijn hier zelf verantwoordelijk voor.

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
	Deze verlengde schooldag vraagt ruimte: houd hier rekening mee bij nieuwbouw/verbouw scholen.	anticiperen in plaats van verbieden.	
Thema Ambitie groei Dokkum			
34	Dit heeft impact op allerlei zaken: denk aan scholen, sportvoorzieningen, maar ook de zorg.	Huisartsen in Dokkum zitten aan hun taks (qua gebouw en qua aantal patiënten): bij groei van het aantal inwoners moet ook gekeken worden naar mogelijkheden van aanbidding van zorg! Mogelijk moet er een nieuwe praktijk komen.	Goed punt. Bij ontwikkelingen gaan we vroegtijdig het gesprek aan met stakeholders (voorzieningen: onderwijs/huisartsen). In het Omgevingsprogramma kunnen we de (fysieke of ontwikkel-) ruimte bieden. Zie ook punt 1.
Thema Huisartsenzorg			
35	Huisartsen spreken hun zorg uit over de zwaardere zorg en capaciteit.	Samenwerking tussen verschillende partijen: gemeente – onderwijs – zorg essentieel.	We begrijpen de zorg. Als Dokkum groeit moeten voorzieningen mee kunnen groeien en moet er ruimte voor zijn. We nemen dit mee in het Omgevingsprogramma. We gaan een werkwijze ontwikkelen hoe we onze stakeholders (voorzieningen) op de hoogte kunnen stellen van ontwikkelingen. Dit onderwerp valt buiten de fysieke leefomgeving en wordt daarom niet meegenomen in het Omgevingsprogramma. Zie punt 1.

UITNODIGING

Stakeholderbijeenkomst werkgroep Binnenstad & Vastgoed

OMGEVINGSPROGRAMMA REGIOSTAD DOKKUM

Dinsdag 10 februari | Tijd: 20.00 - 22.00 uur | Raadszaal gemeentehuis Dokkum, Suupmarkt 2

Er zijn veel ontwikkelingen in Dokkum. Denk aan woningbouw, verduurzamen, bereikbaarheid, voldoende ruimte voor bedrijven en voor groen. Het is belangrijk om deze ontwikkelingen goed op elkaar af te stemmen. De gemeente wil hiervoor samenhangend beleid maken voor heel Dokkum: het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum. Zo zorgen we ervoor dat Dokkum een leefbare, aantrekkelijke stad met een hoog voorzieningenniveau blijft.

Denkt u mee over de toekomst van Dokkum?

Het maken van het beleid kunnen we niet alleen. Uw input is daarvoor heel belangrijk! We horen graag wat er bij u leeft en hoe u tegen de toekomst van Dokkum aankijkt. Het gaat hierbij over de fysieke leefomgeving, dus vooral de ruimte-vraagstukken.

We gaan in twee groepen met Dokkum aan de slag

Een groep gaat bezig met binnen de bolwerken en de andere groep met buiten bolwerken. We wisselen niet, dus bedenk vooraf goed bij welke groep u aanwezig wil zijn. Of neem nog iemand mee!

We hebben 6 'praatplaten' voor verschillende delen van Dokkum gemaakt

Hierop ziet u welke ideeën er voor de toekomst van Dokkum zijn. We leggen de praatplaten letterlijk op tafel en gaan graag met u in gesprek.

- Wat vindt u belangrijk?
- Mist u iets? Of heeft u nog aandachtspunten, ideeën, of zorgen?
- Wilt u nog iets meegeven?

Kijkt u ter voorbereiding van de bijeenkomst alvast naar de praatplaten?

De praatplaten, die u apart bij deze uitnodiging ontvangt, laten per deelgebied van Dokkum (binnenstad, bedrijven-terreinen, woonwijken, groen en water en de twee stadsentrees) de ideeën en mogelijke ontwikkelingen zien. Daarnaast is er een overzichtspraatplaat voor heel Dokkum. Elke praatplaat bestaat uit een kaart met mogelijke ontwikkelingen, toelichtende tekst en illustratieve afbeeldingen.

PROGRAMMA

19.45 - 20.00	Ontvangst
20.00 - 20.10	Welkom en toelichting
20.10 - 21.40	Bespreken praatplaten
21.40 - 21.55	Plenaire terugkoppeling
21.55 - 22.00	Afronding

LAAT U WETEN OF U KOMT?

We zouden het fijn vinden als u laat weten of u komt. Dat kan door deze mail te beantwoorden. Geeft u dan ook aan met hoeveel personen u komt.

Vervolg

Alle reacties nemen we op in een reactienota. Hierin geven we aan of we uw input opnemen in het beleid en waarom wel/niet. Daarna zullen we het beleid gaan schrijven en zullen we het resultaat nog een keer aan u voorleggen.

GEMEENTE
**NOORD
EAST** FRYSLÂN

Tot dinsdag 10 februari in de raadszaal van het gemeentehuis!

3.2 (Werkgroep) Binnenstad en Vastgoed

Deze avond zijn we in 2 groepen uiteengegaan. De ene groep was specifiek voor de binnenstad. Vertegenwoordigers van verschillende belangengroepen gingen met elkaar in gesprek over de praatplaten – uiteraard met name praatplaat binnenstad.

De tweede groep heeft het gehad over de grotere ontwikkelingen in Dokkum en de vastgoedopgaven die daarbij spelen.

In de eerste kolom staat steeds een samenvatting van de opmerking of het onderwerp waarover het gesprek ging. In de tweede kolom zijn punten genoteerd van de discussie.

In de derde kolom staat de reactie van de gemeente op de ingebrachte punten.

Hierna het verslag per groep.

Groep 1: Binnenstad

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
	Algemeen		
36	Belang ondernemers binnenstad wordt in de praatplaten weinig benoemd. Denk bij het beleid na over hoe je ondernemers op een goede manier kunt faciliteren.	Aandacht en ruimte voor economische activiteit in de binnenstad gewenst. En parkeren is een belangrijk aandachtspunt voor ondernemers. De kwaliteit van de binnenstad moet hoog zijn. Tegelijkertijd zijn de ondernemers in de binnenstad afhankelijk van de (psychologische) bereikbaarheid. Parkeren moet zo dicht mogelijk op de binnenstad. Maak goede en zo kort mogelijke routes van de parkeerterreinen. Geef bijv. aan hoeveel minuten lopen het is.	Een levendige binnenstad is heel belangrijk, zowel voor de stad, als de regio, als voor bezoekers van buiten. Ondernemers spelen daarin een cruciale rol en die willen we waar mogelijk de ruimte geven. Ruimte om te ondernemen, ruimte voor (passende) evenementen en ook voor cultuur en andere centrumvoorzieningen. We zijn nauw betrokken bij binnenstadmanagement via participatie in de werkgroep binnenstad. De ambities wat betreft verkeer en parkeren voor de binnenstad zijn onlangs vastgesteld door het college in het Verkeerscirculatie- en Parkeerprogramma. Dit nemen we mee in dit Omgevingsprogramma.
37	Steden van deze omvang zijn bijzonder: koester dit.	Dokkum is relatief een kleine stad, maar biedt wel belangrijke voorzieningen, zoals het medisch centrum, scholen, bibliotheek, theater etc.	Dokkum is een relatief kleine stad, maar heeft een groot verzorgingsgebied. Niet alleen voor de leefbaarheid in Dokkum, maar ook voor dit verzorgingsgebied is het nodig om het voorzieningenniveau hoog te houden. Dit zien we als gemeente ook. Dokkum is echt een regiostad qua voorzieningen. Dit nemen we op in het Omgevingsprogramma.
38	Neem serieuze stappen, gericht op de toekomst i.p.v. kleine, voorzichtige stappen voor de korte termijn.	Raad-bestuur: durf keuzes te maken!	Bedankt voor de oproep. Het Omgevingsprogramma is bedoeld om keuzes te maken.

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
Openbare ruimte en onderhoud			
39	Gladheidsbestrijding niet super	Met name kernwinkelgebied moeilijk toegankelijk bij gladheid	Het ambitieniveau voor het strooi beleid moet gemeentebreed nog worden vastgesteld. Hieruit vloeien dan de strooiroutes voor Dokkum uit voort. Dit is geen onderwerp voor het Omgevingsprogramma, maar gaat over beheer en onderhoud.
40	Straten worden nu regelmatig open gebroken voor aanleg kabels en leidingen; dit doet de kwaliteit van de bestrating geen goed.	Kijk naar andere mogelijkheden, bijvoorbeeld aanleg kabels en leidingen om de stad heen	Dit is binnen de organisatie ook een aandachtspunt. Als gemeente is het belangrijk om meer grip te krijgen en sturing te houden op de ondergrond van de openbare ruimte. Deze wordt steeds voller. Dit nemen we niet mee in dit Omgevingsprogramma, maar in het nog op te stellen Omgevingsprogramma voor de openbare ruimte.
Groen			
41	Bestaande groen is op dit moment geen visitekaartje	Vervang zieke bomen door gezonde, mooiere exemplaren. Grote Breedstraat/Vleesmarkt meer groen	Groen draagt in belangrijke mate bij aan de beleving van een omgeving. Voor een prachtige stad als Dokkum is het wenselijk dat ook het groen meer kwaliteit heeft. Nu zijn de standplaatsen vaak niet goed. Vleesmarkt wordt binnenkort aangepakt. Voor Grote Breedstraat denken we na over een aanpak. Onderhoudsniveau is B, dat betekent dat het iets minder intensief onderhouden wordt. Ecologisch beheerd groen is anders dan de cultuurvakken. Dit kan er wat rommelig uitzien, maar onbedekte bodem is goed voor biodiversiteit! Zie ook reactie bij punt 9.
42	Hoeveel groen is nodig voor hittestress?	Hoeveelheid groen mag omhoog (passend bij ambitie van 7 – 9) Keuzes maken: meer groen gaat ten koste van andere zaken.	Het klopt dat als er meer groen komt dat dit ruimte vraagt. Wij zien mogelijkheden hiertoe en zullen bij herinrichtingen sturen op meer groen. Tegelijkertijd moet de binnenstad toegankelijk blijven en functioneel. We zoeken ook naar gecombineerd ruimtegebruik (parkeren met groen bv), verhard oppervlak verminderen, straat koelen door boomkroonbedekking. In het Omgevingsprogramma Klimaatadaptatie zijn streefwaarden voor groen

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
			opgenomen voor het openbaar terrein in de wijken. De huidige waarden voor groen, bomen en groene verblijfplaatsen in de wijken van Dokkum zijn te vinden op onze gemeentesite de storymap: Veranderend Klimaat . Zie ook reactie punt 9.
Kernwinkelgebied en winkels			
43	Houdt flexibiliteit in bestemmingsplan Binnenstad. Kijk naar investering Vlasstraat: dit gebied valt nu buiten de D-structuur, maar is van toegevoegde waarde voor het winkelgebied	- Het kernwinkelgebied moet deze functie wel behouden en vooral vol blijven. Ook andere functies, die traffic genereren, toestaan. - Het overloopgebied (aanlooproutes) gebruiken voor meerdere functies. - Kleinschalige Kantoren maar ook sommige specifieke dienstverlening zoals sportfuncties, voor zover mogelijk, in de Binnenstad toelaten.	Helemaal eens met dat er een positieve ontwikkeling gaande is in de Vlasstraat. We nemen in het Omgevingsprogramma op dat er een kernwinkelgebied is, en dat het de bedoeling is om detailhandel in de binnenstad te concentreren. Dat is al langer beleid (Binnenstadsvisie). We vinden het belangrijk om de detailhandel in de binnenstad te behouden. Of detailhandel in de d-structuur of breder kan, zullen we afwegen in het Omgevingsprogramma. Goed idee om te onderzoeken of en welke andere functies die 'traffic' generen ook mogelijkheden kunnen krijgen. Het is zoeken naar een balans: voldoende winkels behouden en tegelijkertijd geen leegstand hebben. We zullen ook afwegen of in de aanlooproutes een bredere mix aan functies mogelijk is. Ook eens met de opmerking over kantoren: deze kunnen heel goed in de binnenstad.
44	Vraag van grote winkels in de Binnenstad loopt terug. Een magazijn is minder noodzakelijk. Oplossing: toestaan van het verkleinen van een groot winkelpand en daarmee ruimte bieden aan toevoegen van woning. Meer woningen betekent ook meer parkeerplekken	Voorkant winkel wel behouden voor kernwinkelgebied. Woning geeft energie, magazijn niet. Aandacht voor parkeren bij toevoegen woning aan bestaand pand.	Het is een goed idee om zo de winkels te kunnen behouden en overtollige ruimte op andere manieren te benutten. We nemen mogelijkheden voor andere invulling achter en boven winkels op. Ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst aan de geldende parkeernormen. In het verkeerscirculatie- en parkeerprogramma is de ambitie opgenomen om voor 2035 ruim 300 parkeerplaatsen toe te voegen rond de binnenstad.
Voorzieningen behouden en terugbrengen in de Binnenstad			
45	Breng (culturele en maatschappelijke) voorzieningen	Voorzieningen in de Binnenstad leveren reuring op	We zijn het ermee eens dat in de binnenstad plek en mogelijkheden

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
	terug in de Binnenstad. Behoud bestaande voorzieningen, zoals museum	en zijn goed voor de ondernemers • Iconische culturele voorzieningen zoeken als invulling RK-kerk • Theater terugbrengen naar de oude bioscoop.	moeten zijn voor voorzieningen. We nemen dit ook op. We zullen meedenken en faciliteren. We nemen vooralsnog geen actieve rol om voorzieningen naar de binnenstad te verplaatsen.
Beeldkwaliteit			
46	Opkopen oude, lelijke panden en deze afbreken. Hiermee creëer je ruimte in de Binnenstad	Projectontwikkelaars zullen dit zien als kapitaalvernietiging. In andere steden worden panden door de gemeente opgekocht en gesloopt, waarna er bv. een binnentuin wordt gerealiseerd (open plek in de stad).	We faciliteren het aanpassen van beeldverstorende bebouwing. Het is geen gemeentelijke taak om vastgoed aan te kopen, tenzij hier een ontwikkeling noodzakelijk is die niet door de markt wordt opgepakt.
47	Moet je alles toestaan bij bv. reclame-uitingen en overkapping van terrassen?	Stel regels vast voor overkappingen bij terras, waarbij aandacht blijft voor het bewaken van schoonheid bepaalde panden. Doe dit ook bij reclame: met name reclame van grote ketens passen niet bij uitstraling Binnenstad.	Er is recentelijk terrassenbeleid vastgesteld. Dit is in overleg met o.a. (horeca)ondernemers gemaakt. We zullen na een tijd het terrassenbeleid evalueren en dan meewegen of er overkappingen mogelijk zijn. Op dit moment gaan we het (nog) niet aanpassen. Er is reclamebeleid voor de binnenstad van enige jaren geleden. We zullen in het Omgevingsprogramma opnemen dat er een evaluatie en zo nodig een update van het reclamebeleid komt. Daarbij merken wij op dat het in sommige gevallen om lang bestaande en vergunde reclame gaat. Wij kunnen de eigenaren dan niet dwingen om de reclame aan te passen. Ook niet als het reclamebeleid wordt aangepast. Er kan misschien wel worden onderzocht of en hoe vervanging van bestaande niet passende reclame kan worden gestimuleerd.
48	Bestaande rode bestrating functioneel, maar kil	Kijk naar (her)gebruik oude materialen (circulair)	In het Omgevingsprogramma nemen we op dat de openbare ruimte en dus de bestrating in de binnenstad meer moet passen bij historische kwaliteit. Oude/verouderde bestrating kan daar deel van uitmaken. We maken ook een beeldkwaliteitsplan voor de openbare ruimte van de binnenstad, waarin nadere richtlijnen komen voor o.a. bestrating.

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
Ambitie 7 naar 9: wat betekent dit?			
49	Is dit een doel wat we willen bereiken? Wat betekent deze ambitie? Uit SWOT Provincie blijkt dat de uitstraling van panden gegroeid is naar een 8.1. Het openbaar gebied bleef op een 7 staan.	Geen platte daken in de Binnenstad, dit geldt voor alle eigenaren van panden, dus ook de overheid. Meer groen. Bewaking historische waarde van de stad. Doorwaadbaarheid, schoon, veilig, gastvrijheid, ambassadeurschap, bestrating en licht (sfeervol) Eigenaren van panden haken aan als de omgeving mooi is. Geldt bestaande regelgeving niet voor iedereen? Blijf altijd ambitie houden.	We zullen in het Omgevingsprogramma een nadere uitwerking maken van wat 'van de 7 naar de 9' inhoudt. De ingebrachte punten zullen we overwegen. Voor de openbare ruimte maken we een beeldkwaliteitsplan. Dit moet borgen dat bij herinrichtingen de gewenste beeldkwaliteit wordt bereikt. Er zijn een aantal straten opnieuw ingericht waar de beeldkwaliteit ook is toegenomen. Vanuit de openbare ruimte is het belangrijk te ervaren dat gebouwen afgedekt lijken te zijn met een kap. Er kunnen best delen plat gedekt zijn. Dat gebeurt bijvoorbeeld heel vaak in binnengebieden (achter winkels) en bij grotere panden.
Nachthoreca			
50	De Ponderosa sluit. Wel of geen nachthoreca in de Binnenstad	Voorkeur voor nachthoreca buiten de Bolwerken. Is al opgenomen in bestaande Binnenstadvisie	Dit is een punt dat de jongeren ook hebben aangegeven. We nemen het aandachtspunt op in het Omgevingsprogramma. De gemeente kan hierin faciliteren, en tegelijkertijd moeten we ook rekening houden met de omgeving.
Verkeer – Parkeren			
51	Auto's ontmoedigen is oké, maar houdt rekening met toename van vergrijzing. Deze doelgroep wil met een auto de stad in kunnen voor snelle boodschappen.	Snelle boodschappenwinkels moeten bereikbaar zijn voor auto's op vastgestelde momenten van de dag. Ook de regiobezoeker vindt parkeren dichtbij relevant. Voor hen is er voldoende keuze in de directe omgeving waar dit wel kan (Kollum, Stiens, Burgum).	Het beleid is niet om het centrum autovrij te maken maar autoluw. Dit betekent dat we stimuleren dat een ieder de auto buiten de Binnenstad parkeert, maar voor de degene die wel in Binnenstad wil parkeren blijft de mogelijkheid bestaan.
52	Fietsenstallingen noodzakelijk: er is te weinig plek voor fietsen en het huidige beeld is rommelig. Ruimte Binnenstad beperkt: kijk naar lege panden: koop deze op en vorm ze om naar een fietsenstalling.	Er is behoefte aan fietsenstallingen! Kijk naar mogelijkheid van opladen tegen betaling: mogelijk wordt een overdekte fietsenstalling dan lucratief. Mogelijkheden: kelder voormalig postkantoor of Hema.	In het Omgevingsprogramma nemen we op dat in de binnenstad plekken voor fietsenstallingen moeten komen. Dit staat ook in het Verkeercirculatie en Parkeerprogramma.
53	Ambitie is hoog: meer woningen, meer bezoekers! Er zijn op dit moment al te weinig parkeerplekken: de stad slibt langzamerhand dicht. Aantal elektrische voertuigen groeit.	Maak keuzes. Creëer kwalitatief, volwaardige parkeerplekken voor bewoners Binnenstad en bezoekers. Groei elektrische auto's vraagt ook om laadpalen!	In het Omgevingsprogramma wordt opgenomen dat er meer parkeerplaatsen aan de randen van de stad nodig zijn. Hoe dit zal worden gerealiseerd is afhankelijk van de uitkomsten van het 'Onderzoek brede verkenning

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
			parkeerproblematiek binnenstad Dokkum' wat op dit moment uitgevoerd wordt.
54	Parkeren Achtzaligheden	Kun je hier geen parkeergarage realiseren? Is de enige plek in de Binnenstad waar het nog kan.	We nemen op dat er meer parkeerplaatsen aan de randen van de stad nodig zijn. Hoe dit zal worden gerealiseerd is afhankelijk van de uitkomsten van het Onderzoek brede verkenning parkeerproblematiek binnenstad Dokkum. Hierin wordt de Achtzaligheden ook betrokken.
	Van Place to buy wordt het steeds meer Place to be. Wat is er te doen voor gezinnen, jonge kinderen en jeugd 15-17		Het is belangrijk dat het kernwinkelgebied aantrekkelijk blijft, ook als het aantal winkels afneemt. De inrichting van de openbare ruimte kan hier ook aan bijdragen. Dat kan in het beeldkwaliteitsplan openbare ruimte binnenstad Dokkum aan de orde komen.
55	Er is op dit moment één speeltuin aan het Parksterbolwerk. Ook in het winkelgebied zijn geen speeltoestellen voor jonge kinderen	Realiseer speeltoestellen in de Binnenstad voor kleine kinderen. In het kader van bestrijding hittestress: realiseer op een locatie iets met water, voor kinderen. In Duitsland zijn hiervan meerdere voorbeelden te vinden.	We willen er meer en meer naartoe dat de auto te gast is. Dan ontstaat er ruimte voor ander gebruik van de openbare ruimte (verblijfsruimte). In een herinrichting van een straat/plek kunnen we kijken of het mogelijk is om plekken te realiseren die uitnodigen om te ontmoeten en te spelen.
Watersport – onderhoud groen			
56	Rondje varen in de stad zou mooi zijn Kanoroute + suppen: wordt veel gebruik van gemaakt.	Aandacht voor onderhoud groen in het water: bv. bij de Wortelhaven en bij bruggen. Pak dit op tijd aan voor gebruik door watertoerist.	Het blijft een ambitie dat er uiteindelijk een rondje gevaren kan worden in de binnenstad. De Aalsumerpoortbrug wordt verhoogd. Ook het Noorderverlaat wordt gerestaureerd. Waterplanten zorgen voor gezond en schoon water en biodiversiteit, tegelijkertijd is het de bedoeling dat het bevaarbaar blijft.
Stadsentree			
57	Locatie gemeentewerf: dit gebied laat ook een stuk geschiedenis zien	Kijk bij ontwikkeling naar bestaande panden: waar mogelijk restaureren. Houd het gebied luchtig; vul het niet in met grote woningen	We nemen dit mee in het Masterplan Rondweg-Noord waar ook de locatie voor de gemeentewerf onderdeel van uit maakt.
58	Ontwikkelingsgebied Jumbo	Vanuit hier is de aansluiting op het centrum cruciaal (150 m)	We nemen deze informatie mee het Masterplan Rondweg-Noord en het ontwikkelkader voor It Panwurk gebied.
59	Bij Rondweg-West brug omhoog bij de Wâldfeart	Geschikt voor doorvaart DM-klasse	Bevaarbaarheid Wâldfeart voor Dm-klasse is geen ambitie. Wel dat de huidige Wâldfeart beter

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
		Heeft impact op EE-brug (ontlasten)	beleefbaar wordt. Bij herinrichting van Rondweg-West (en Birdaarderstraatweg) wordt gekeken naar de mogelijkheden om de bevaarbaarheid voor de F-klasse te realiseren.
60	Bebouwing langs de Rondweg-West niet optimaal	Bebouwing langs de Rondweg-West kan fraaier	Er worden ontwikkelkaders opgenomen voor diverse gebieden langs de Rondweg-West, zodat de ruimtelijke kwaliteit verbeterd wordt.

Groep 2: Vastgoed

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
Betterwird			
61	Betterwird bestaand: is er onderscheid in oud en nieuwe gedeelten, met type bedrijven? Moeten oude gedeelten worden opgeknapt, is er leegstand?	Gemeente heeft gepleit voor opslag op grondprijs bedrijventerreinen tbv opknappen oude bedrijventerreinen (herstructureringsfonds). Maar dit niet gelukt. Er is niet zoveel leegstand, de leegkomende panden vullen zich weer met nieuwe bedrijven. Het rouleren kan wel sneller gaan.	Er is geen leegstand. Vrijkomen-de panden zijn snel weer gevuld. We houden het in de gaten. Het is belangrijk om het doelmatig gebruik van de ruimte op bedrijventerreinen goed in beeld te krijgen en daarbij ook de toekomstige behoefte en mogelijkheden. Dit nemen we op in het Omgevingsprogramma.
62	Binnenkomst vanaf water bij Betterwird, is geen visitekaartje.	Deze zone langs de Dokkumer Ee, wordt veranderd in Wonen – werken.	Wij zijn het ermee eens dat de zone langs de Dokkumer Ie ter hoogte van bedrijventerrein Betterwird geen fraaie aanblik is vanaf het water. Er is inmiddels een ontwerp-omgevingsplan waarbij wonen met werken langs het water mogelijk gemaakt wordt. Dit geeft kansen voor het opwaarderen van de kwaliteit aan de noordzijde van de Dokkumer Ie. Voor de Prinslocatie zijn plannen in ontwikkeling. Hierdoor ontstaat ook aan de zuidzijde van de Dokkumer Ie een kwalitatieve opwaardering. Daarin is ook een wandel/fietsroute aan de zuidzijde van Dokkumer Ie gepland wat de beleefbaarheid en aantrekkelijkheid van de omgeving zal vergroten.
Hogedijken			
63	Saneren Hogedijken-West, naar woningbouw, mooie locaties aan het water		Op dit moment is het voor deze locatie ook al mogelijk om te transformeren op basis van het omgevingsplan. Het is aan de eigenaren van de gronden om de potentie te benutten. We nemen deze mogelijkheid wederom op in het Omgevingsprogramma. Tegelijkertijd is het een aandachtspunt dat er voldoende bedrijventerrein beschikbaar blijft in Dokkum. Ook dit nemen we op.
64	Waarom is de strook langs Dokkumer Grootdiep, wit? Mooie locatie wonen aan het water	Cultureel historisch waardevol, kan niet worden bebouwd.	Klopt. Dit is landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol. Dit willen we open houden. Op moment dat er woningen komen is het mooi voor de mensen die er wonen, maar is het privé grond en is het niet meer voor een breder publiek toegankelijk.

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
65	Waarom gebied boven Watertorenbuurt niet ingevuld?	Is uitbreidingslocatie, en er zijn voor deze termijn voldoende inbreidingslocaties.	Op dit moment zijn er al veel woningbouwplannen in Dokkum, zowel voor uitbreiding van de stad als binnen de stad. Hiermee worden ca. 1.000 woningen toegevoegd aan Dokkum. Er is veel binnenstedelijke ruimte die we eerst gaan benutten. De Watertorenbuurt Noord is een uitbreidingslocatie voor de langere termijn.
66	Economische zone, heeft heel lang geduurd met invulling.		Klopt. Het is een locatie voor groothandel en grote kantoren. Daar is niet heel veel behoefte meer voor. We nemen in het Omgevingsprogramma op hoe de Economische Zone (zone met zichtlocaties langs Lauwersseewei) zich verder kan ontwikkelen.
Stadsentree			
67	Landmark bij locatie Van den Akker	Landmark is positief. Wat wordt ermee bedoeld? Een hoogbouw wonen met kwaliteit. Landmark idee herhalen langs de route noordelijke stadsentree.	Met 'landmark' wordt bedoeld dat dit het moment / plaats markeert dat je Dokkum binnenrijdt dmv opgaande bebouwing. In Masterplan Rondweg-Noord zullen de ontwikkelingen aan de Rondweg-Noord nader worden uitgewerkt.
68	Waarom is het busstation ingekleurd, wordt dat verplaatst?	Nee, niet verplaatsen, ligt heel goed en dicht bij de binnenstad.	Het busstation wordt niet verplaatst. Het ligt juist goed ontsloten aan de Rondweg-Noord en vlak bij de binnenstad. Het is wel een belangrijk punt binnen de Noordelijke Stadsentree. Daarom is het als onderdeel van dit deelgebied ingekleurd.
69	Jumbo locatie: combinatie bezoek binnenstad.	Alleen als de aanlooproute ideaal is. En mogelijk toevoegen publiekstrekker. Te weinig ruimte? Jumbo net geïnvesteerd. Toevoegen ontwikkelingen Duc, gemeentewerf.	Dit wordt meegenomen in het Masterplan Rondweg-Noord. Daarin komt een visie op de ontwikkeling van verschillende plekken langs de Rondweg-Noord.
70	Ondergronds parkeren (mogelijk half verdiept) is nog in onderzoek: is voor bewoners binnenstad wel aantrekkelijk. Ook voor medewerkers van de gemeente. Kijken naar de vorm van de exploitatie, in een BV door de gemeente (met laadvoorzieningen). Gemeentewerf mogelijk parkeren.		Het is duidelijk dat er te weinig parkeerplaatsen zijn in en om het centrum van Dokkum. In het Omgevingsprogramma wordt opgenomen dat er meer parkeerplaatsen aan de randen van de stad nodig zijn. Hoe dit zal worden gerealiseerd is afhankelijk van de uitkomsten van Onderzoek brede verkenning parkeerproblematiek binnenstad Dokkum.

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
71	Men heeft bedenkingen bij de haalbaarheid van de ontwikkeling van de Prinslocatie en geeft aan dat hier ook een mooie plek voor een supermarkt is.		We zetten in op de ontwikkeling van de Prinslocatie, zoals eerder besloten. Vanwege de bereikbaarheid zien we de ontwikkeling van supermarkten eerder aan de rondwegen.
72	Groen van Prinsterer, mooie plek voor appartementen.	Maar gebeuren er nu ook nog andere mooie dingen. Dan wel mooier inrichten, als parkje.	Er zijn al veel locaties waar appartementen ontwikkeld worden. Bovendien is de Groen van Prinsterer (schoolgebouw) een karakteristiek pand. We onderzoeken de mogelijkheid naar een ontmoetingsplek, maatschappelijke functies en in de omgeving voor kwalitatief groen, waterberging, camperplekken en kleinschalige recreatie.
73	Vaar/subrondje, knelpunten: Wâldfeart, Rondweg, brug/omhoog brengen, beetje omhoog brengen bij Birdaarderstraatweg. En bij Noorderverlaat/rondweg, brug (onder de weg door).		Rondje binnenstad varen blijft een wens. De inzet is om de huidige Wâldfeart beter beleefbaar te maken. Bij herinrichting van Rondweg-West (en Birdaarderstraatweg) zullen we onderzoeken wat de mogelijkheden om de bevaarbaarheid voor de F-klasse te realiseren. Dit geldt ook voor de Noorderverlaat en de Peazens. Bij mogelijk toekomstige herinrichting van Rondweg-Noord wordt gekeken naar de mogelijkheden om de bevaarbaarheid voor de F-klasse te realiseren. Zie ook reactie 59.
74	Scholenpark Parklaan: waarom clustering van zoveel scholen, verkeerstechnisch niet handig.		Scholenpark A Dokkum voorziet in toekomstbestendig, betaalbaar en goed bereikbaar onderwijs- en voorschoolse voorzieningen voor leerlingen van nul tot achttien jaar uit Dokkum en het brede voedingsgebied daaromheen. Inclusief kinderopvang welke essentieel is voor de vorming van (integrale) kindcentra (IKC/KC). Bij het ontwerp moet uiteraard de verkeersveiligheid en bereikbaarheid geborgd zijn.

UITNODIGING

Stakeholderbijeenkomst Vrije tijd, toerisme en Cultuur

OMGEVINGSPROGRAMMA REGIOSTAD DOKKUM

Woensdag 11 februari | Tijd: 19.30 - 21.30 uur | Raadszaal gemeentehuis Dokkum, Suupmarkt 2

Er zijn veel ontwikkelingen in Dokkum. Denk aan woningbouw, verduurzamen, bereikbaarheid, voldoende ruimte voor bedrijven en voor groen. Het is belangrijk om deze ontwikkelingen goed op elkaar af te stemmen. De gemeente wil hiervoor samenhangend beleid maken voor heel Dokkum: het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum. Zo zorgen we ervoor dat Dokkum een leefbare, aantrekkelijke stad met een hoog voorzieningenniveau blijft.

Denkt u mee over de toekomst van Dokkum?

Het maken van het beleid kunnen we niet alleen. Uw input is daarvoor heel belangrijk! We horen graag wat er bij u leeft en hoe u tegen de toekomst van Dokkum aankijkt. Het gaat hierbij over de fysieke leefomgeving, dus vooral de ruimte-vraagstukken.

We hebben 6 'praatplaten' voor verschillende delen van Dokkum gemaakt

Hierop ziet u welke ideeën er voor de toekomst van Dokkum zijn. We leggen de praatplaten letterlijk op tafel en gaan graag met u in gesprek.

- Wat vindt u belangrijk?
- Mist u iets? Of heeft u nog aandachtspunten, ideeën, of zorgen?
- Wilt u nog iets meegeven?

Kijkt u ter voorbereiding van de bijeenkomst alvast naar de praatplaten?

De praatplaten, die u apart bij deze uitnodiging ontvangt, laten per deelgebied van Dokkum (binnenstad, bedrijven-terreinen, woonwijken, groen en water en de twee stadsentrees) de ideeën en mogelijke ontwikkelingen zien. Daarnaast is er een overzichtspraatplaat voor heel Dokkum. Elke praatplaat bestaat uit een kaart met mogelijke ontwikkelingen, toelichtende tekst en illustratieve afbeeldingen.

PROGRAMMA

19.15 - 19.30	Ontvangst
19.30 - 19.40	Welkom en toelichting
19.40 - 21.15	Bespreken praatplaten
21.15 - 21.25	Plenaire terugkoppeling
21.25 - 21.30	Afronding

LAAT U WETEN OF U KOMT?

We zouden het fijn vinden als u laat weten of u komt. Dat kan door deze mail te beantwoorden. Geef u dan ook aan met hoeveel personen u komt.

Vervolg

Alle reacties nemen we op in een reactienota. Hierin geven we aan of we uw input opnemen in het beleid en waarom wel/niet. Daarna zullen we het beleid gaan schrijven en zullen we het resultaat nog een keer aan u voorleggen.

GEMEENTE
**NOORD
EAST** FRYSLÂN

Tot woensdag 11 februari in de raadszaal van het gemeentehuis!

3.3 Vrije tijd, toerisme en cultuur

Deze avond hebben we het gehad over vrije tijd, recreatie en toerisme en cultuur in Dokkum.

In de eerste kolom staat steeds een samenvatting van de opmerking of het onderwerp waarover het gesprek ging. In de tweede kolom zijn punten genoteerd van de discussie.

In de derde kolom staat de reactie van de gemeente op de ingebrachte punten.

Hierna het verslag.

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
Voorzieningen			
75	Theater/filmhuis Theater Sense verkocht. Filmhuis maakt gebruik van deze locatie. Toekomst van deze voorzieningen? Huidig theatergebouw wordt halverwege 2026 overgedragen aan nieuwe eigenaar. Realisatie nieuw theatergebouw (in Binnenstad) voorlopig nog niet aan de orde. Wat gebeurt er in die tussenperiode met bestaande culturele activiteiten? Sluiting en stopzetting programma is funest. Kans op vervolg van deze functies is dan minimaal. Als je alles in de Binnenstad realiseert haal je meer mensen naar de stad. Dit betekent ook: meer overlast voor bewoners. Ambitie: behoud theater: wat is een reële verwachting?	Aanwezigen vinden dat Dokkum regiostad groot belang heeft bij een theater/filmhuis. Mogelijke opties: RK-kerk of pand aan de Legeweg. In het algemeen geeft men de voorkeur aan het terugbrengen van dit soort functies naar de Binnenstad. Aandacht voor de programmering: het moet passen bij dit gebied. Gemeente moet regie voeren! Horeca geeft aan dat theater geen extra inkomsten oplevert voor bestaande horeca. De voormalige gemeente heeft in het verleden aan groep vrijwilligers gevraagd om een Filmhuis te starten. Welke visie heeft de huidige politiek op dit gebied? Cultuur is geen wettelijke verplichting. Een ondernemer kan een dergelijke functie realiseren en is verantwoordelijk voor het risico: maar een theater heeft wel structurele subsidie nodig, anders is het niet exploitabel.	We nemen het belang op. Het is belangrijk voor de binnenstad om voorzieningen te behouden. Of voorzieningen terug naar de binnenstad kunnen worden gebracht moet onderzocht worden. Als hiervoor initiatieven komen, zal de gemeente meedenken en faciliteren. Dit betekent niet dat een voorziening per se terug moet naar de binnenstad. Het behoud van de voorziening in Dokkum staat voorop.
76	Toekomstige sluiting van gebouw Het Bolwerk aan de Oranjewal: waar is straks nog plek voor de bestaande gebruikers? Denk aan biljarten, buurtkamer, kaartclubs). Is een 'dorpshuis' van belang voor de stad?	De groep geeft de voorkeur aan samenhang: verspreiding van culturele activiteiten over de hele stad levert minder reuring op. Een plek waar je elkaar kunt 'ontmoeten' wordt van wezenlijk belang gezien: locatie moet wel toegankelijk zijn voor iedereen (inclusief).	We vinden het belangrijk dat iedere wijk een plek heeft waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Dat kan in de openbare ruimte zijn, zoals een park of plein, maar ook binnen, zoals in een school, zorgfunctie, of buurthuis. Het initiatief voor een ontmoetingsplek

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
		Basisscholen maken nu gebruik van bestaande voorzieningen bij musicals, opvoeren van toneel etc. Waar kunnen zij straks terecht? Eén gebouw voor meerdere doelgroepen ziet men als wenselijk. Het combineren van meerdere activiteiten vergroot de kans op het in stand houden van een dergelijke voorziening. Mogelijk zou je ook hier het theater en filmhuis kunnen toevoegen. Ruimte in de Binnenstad is beperkt: het zal een puzzel worden om allerlei voorzieningen een plek te geven. Aandachtspunt: parkeerplekken voor bezoekers. Bij de keuze voor het terugbrengen van voorzieningen moet je de parkeervoorzieningen ook op orde maken. Zorg voor levendigheid in de Binnenstad.	ligt bij de mienskip. Tegelijkertijd zal de gemeente dit niet initiëren. We vinden het wenselijk dat een school multifunctioneel wordt gebruikt, maar daar gaan wij niet over. Dat is aan de schoolbesturen. We nemen op dat er meer parkeerplaatsen aan de randen van de binnenstad nodig zijn. Hoe dit zal worden gerealiseerd is afhankelijk van de uitkomsten van het Onderzoek brede verkenning parkeerproblematiek binnenstad Dokkum.
77	Museum in de Binnenstad behouden.	Combineer museum met VVV e.a. activiteiten	Het is het streven om het museum in de binnenstad te behouden. Dat nemen we ook op. Wij steunen het multifunctioneel ruimtegebruik.
78	Groen van Prinsterer: Kunst en Cultuur. Camperplek in de buurt staat hoog aangeschreven.	St. Welzijn Yfke heeft samen met Kathalys een mooi plan gemaakt voor de openbare ruimte rondom de voormalige basisschool. Doel: realisatie ontmoetingsplek voor de buurt met hergebruik van materialen. Jeugdwerk van Yfke heeft ruimte in het gebouw. Het plan van Kathalys zou je kunnen doortrekken naar het water: voor meer info: zoek contact met de Groen + Supschool. Je kunt hier een groene 'lounge' realiseren voor wandelaars – jeugd – campers. Bij een goede ontwikkeling van het gebied kun je campers hier beter situeren. Aandachtspunt: combi ontmoetingsplek jeugd met campers en bootjestoeristen:	Het zou mooi zijn als de Groen van Prinsterer een ontmoetingsplek kan blijven voor de wijk, wellicht breder. We onderzoeken de mogelijkheid hiervoor, waarbij een ontmoetingsplek gecombineerd kan worden met maatschappelijke functies en in de omgeving voor kwalitatief groen, waterberging, camperplekken en kleinschalige recreatie. Dit moet wel haalbaar blijken. We zijn benieuwd naar het plan van St. Welzijn Yfke en Kathalys. We nemen de ideeën voor de openbare ruimte mee.

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
		deze groep komt hier grotendeels voor de rust. Met goede begeleiding hoeft dit geen problemen te geven. Gebouw is niet optimaal. Hiervoor moet een besluit komen + plan voor de toekomst. Geen voorkeur voor woningbouw op deze locatie: behoud ruimte voor het creatieve en cultuur. Camperaars zoeken niet altijd rust: dan zouden ze geen plek in de Binnenstad opzoeken.	
79	Verschillende disciplines in één gebouw mogelijk? (de Groen van Prinsterer).	Je moet dan wel het grotere doel voor ogen hebben en er niet in gaan zitten voor jezelf. Alle neuzen moeten dezelfde kant op: bekijk met elkaar als partijen wat je met elkaar wilt.	Zie reacties bij 72 en 78.
80	Sluiting Ponderosa; ontmoetingsplek voor doelgroep jongeren van 15-17 jaar.	Ponderosa sluit. Waar kan deze doelgroep straks naar toe? Jeugd ontmoet elkaar nu op de Markt en op andere locaties in de Binnenstad. Er komt een skatepark in het Harddriverspark: uitvoering duurt nog enige tijd, maar mogelijk wordt dit een verzamelplek voor jeugd.	Zie reactie 50.
81	Bonifatiuskapel: Biedt 1.400 zitplaatsen, maar is niet overdekt en voor sommige evenementen niet geschikt	Nadenken over wat je meer met deze locatie zou kunnen: er zijn onlangs door de kerk zonnepanelen geplaatst	Binnen de huidige bestemming zijn al meerdere functies mogelijk. Als er initiatieven komen, zullen we meedenken. Als gemeente zijn we hierin faciliterend.
Verkeer, parkeren, recreatie en toerisme			
82	Ambitie gemeente: groei naar 15.000 bewoners in Dokkum. Ambitie op het gebied van R&T ook hoog: inzetten op vergroting aantal bezoekers. Hoe vertaalt zich deze ambitie naar andere zaken: denk aan voorzieningen, parkeren, auto- en fietsverkeer? Harddriverspark wordt stadspark met vakantiewoningen en camperplek.	Aantal openbare toiletten te weinig en leveren nu overlast op. Slotcode op openbare toiletten om overlast tegen te gaan. Bij toename bezoekers nadenken over realisatie extra openbare toiletten. Er is op dit moment veel te weinig plek voor fietsers: hoe ga je dit oplossen voor de komende periode? Fietsers niet weren: regel wel goede en voldoende fietsenstallingen. Binnenstadbewoner is gewend aan overlast parkeren; bezoekers van buiten hebben hier vaak minder begrip voor. Iedereen is recreant: maak het	We zetten in op vergroten aantal bezoekers jaarrond in Dokkum. Deze ambitie is uitgesproken in de Omgevingsvisie en werken we verder uit in het Omgevingsprogramma. Goed signaal dat er te weinig openbare toiletten zijn. Openbare toiletten en de toegankelijkheid hiervan is een aandachtspunt. We nemen mee dat het vergroten van toerisme ook betekent dat andere voorzieningen, zoals parkeren mee moeten groeien. In de parkeerplannen is deze groei ook meegerekend. Hetzelfde geldt voor het fietsparkeren. Zie reactie 52.

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
		leefbaar en houdt het leefbaar voor iedereen! Totaalvisie voor het levendig houden van de stad essentieel! Is 1 parkeergarage wel voldoende voor de komende jaren? Denk vooruit! Maak een goede visie voor de lange termijn.	In het verkeerscirculatie- en parkeerprogramma is de ambitie opgenomen om voor 2035 ruim 300 parkeerplaatsen toe te voegen rond de binnenstad. In het Onderzoek brede verkenning parkeerproblematiek binnenstad Dokkum dat nu loopt worden de verschillende mogelijkheden geïnventariseerd en onderzocht.
83	Auto te gast: keuze auto-en fietsverkeer versus voetgangers/bezoekers Autoluw maken Diepswal is een pilot, ontstaan vanuit coronaperiode: niet iedereen is hier voorstander van. Diepswal: bediening van klanten vanuit horecagelegenheid naar terras op drukke piekmomenten niet veilig vanwege auto's en fietsers. Signaal vanuit stadsgidsen: een rondleiding van bezoekers in de stad is soms een hele uitdaging vanwege de vele auto's en fietsers in de stad.	Maak heldere keuzes over dit soort zaken! Wijs een gebied aan dat in de zomer autoluw/fietsluw is, vanaf vrijdagmiddag tot zondag en regel dit dan goed. Je kunt het niet iedereen naar de zin maken: het blijven lastige keuzes. Balans voetgangers – horecaterras soms tegenstrijdig: gemeente maakt nu vaak keuze om terras te verkleinen. Zoek naar een duidelijke balans tussen de verschillende belangengroepen. Binnenstad niet geheel autoluw maken: dit roept te veel weerstand op. Zorg voor duidelijke communicatie, afsluiting weg, bebording en handhaving tijdens periode van afsluiting voor auto- en fietsverkeer Kijk ook naar andere mogelijkheden: opschuiven bolsters in straatbeeld kan ook ruimte creëren voor wandelaars. Er liggen al vele onderzoeksrapporten en visies vanuit de gemeente m.b.t. dit onderwerp. Wanneer maakt de gemeente eindelijk een duidelijke keuze? Ga concreet aan de slag met oplossingen voor problemen die al jarenlang spelen. Met name op het gebied van parkeren. Terrassenbeleid net goedgekeurd: is dit meegenomen in dit Programma?	Bedankt voor het signaal dat er vooral behoefte is aan duidelijke keuzes. We willen langzaam naar een autoluwe binnenstad groeien. Daarbij blijven monitoren of we de goede dingen doen. Dit staat in het Verkeerscirculatie- en Parkeerprogramma. We nemen op hoe we dat denken te gaan doen. Zoals in een andere bijeenkomst werd gezegd: Van Place to buy wordt het steeds meer Place to be. Dat vraagt om ondergeschiktheid van de auto, in ieder geval op de plekken waar dit wenselijk is. In het recentelijk vastgestelde Terrassenbeleid worden duidelijke regels gesteld hoe terrassen en voetgangersgebieden zich tot elkaar verhouden. Het terrassenbeleid (deel voor Dokkum) wordt onderdeel van het Omgevingsprogramma.

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
84	Faciliteer binnenstadsbewoner met parkeerplek buiten de Bolwerken: voorkeur voor parkeergarage bij Harddraverspark.	Parkeergarage beschikbaar maken voor bewoner Binnenstad en toeristen. Binnenstadbewoners is bereid te betalen voor goede parkeerplek van eigen auto. Vrijkomende bestaande garageboxen worden vrij snel weer verkocht.	We nemen op dat er meer parkeerplaatsen aan de randen van de binnenstad nodig zijn. Hoe dit zal worden gerealiseerd is afhankelijk van de uitkomsten van het Onderzoek brede verkenning parkeerproblematiek binnenstad Dokkum.
85	Aantrekkelijk maken van aanlooproute vanaf Harddraverspark naar Binnenstad (via Diepswal).	Entree vanaf deze kant mooiste richting naar Binnenstad (is in het verleden al eens uitgewerkt). Aanlooproute vanaf Aalsumerpoort minder aantrekkelijk. Autoverkeer kun je prima vanaf de Centrale As leiden naar deze locatie. Een mooie entree maakt het belang van de afstand tot het centrum kleiner. Gemeente: maak eindelijk keuzes!	Dit is opgenomen in het verkeerscirculatie- en parkeerprogramma. Dit wordt meegenomen Omgevingsprogramma. Dit stond ook al in de binnenstadvisie en is nog steeds een ambitie. Met het herinrichten van de Lange Oosterstraat is al een eerste slag gemaakt. Het Onderzoek brede verkenning parkeerproblematiek binnenstad Dokkum dat op dit moment loopt, moet antwoord geven op de vraag hoe om te gaan met parkeren in Dokkum.
86	Horecavertegenwoordiger geeft aan dat huidige hotelaanbod niet voldoende is bij ambitie R&T. Denk na over toelating hotel buiten Dokkum.	Oproep: gemeente denk groter! Een grote hotelketen trekt mensen naar het gebied. Aantal bestaande B&B's en hotels niet voldoende. Gevoelens hierover gemengd: een andere vertegenwoordiger uit deze groep geeft de voorkeur aan kleinschalige onderkomens, niet aan grote hotelketens.	Meer toeristen en overnachtingen is een ambitie. Het initiatief om meer hotels te realiseren ligt bij de markt/ondernemers. Gemeente kan faciliteren. Als er een vraag vanuit de markt is, wegen we dit goed af waarbij we reken houden met het aanbod in de binnenstad.
87	Evenemententerrein is belangrijk, wel met parkeerterrein in de buurt.	Evenemententerrein wenselijk voor organisatie diverse evenementen. Er komt een evenemententerrein in het Harddraverspark: is voor kleinschalige evenementen. Handhaving lijkt verschillend om te gaan met geluidsnormen evenementen: ze treden streng op bij kleinere evenementen, maar lijken bij grotere evenementen minder streng te zijn. Er is regelgeving vastgesteld voor de geluidsnorm bij evenementen.	Er zijn voor de korte termijn geen concrete plannen voor een evenemententerrein. Dat neemt niet weg dat er in Dokkum evenementen georganiseerd kunnen worden. Er is regelgeving vastgesteld voor de geluidsnormen bij evenementen. Daar houdt handhaving toezicht op.
88	Westelijke rondweg.	Goede toekomstige oplossing; het verkeer loopt hier steeds vaker vast. Met name in de zomer vanwege de Eebrug	Het is positief dat het belang van een westelijke rondweg beaamd wordt.

	Opmerking / Onderwerp	Discussie / Wat is besproken	Reactie gemeente
89	Watersport: Wat is er opgenomen voor de watersport: men kan nu nog geen rondje varen.	Nieuwe Aalsumerpoortbrug gaat omhoog. Wens: maak van de Hanzebrug een klapbrug: is minder duur, maar de boten kunnen dan een rondje varen.	Zie reactie 56. Het is een ambitie om een rondje rond de binnenstad te kunnen varen. De Aalsumerpoortbrug wordt inderdaad al verhoogd. Ook het Noorderverlaat wordt opgeknapt. Bij vervanging van de Hanzepoortbrug zal nader onderzocht worden wat mogelijk is. Dit omdat het ook een belangrijke route is naar de binnenstad en deze goed toegankelijk moet blijven.
Inrichting openbare ruimte			
90	Geveltuinen en meer groen.	Iedereen is hier een voorstander van! Entrees Dokkum zien er prachtig uit in het voorjaar.	We nemen de ambitie voor meer geveltuinen en hoe we dat willen bereiken op. Als er de juiste beplanting in komt dan draagt het ook bij aan biodiversiteit.
91	Realisatie eigen stoepje bij woning in Binnenstad. Realisatie extra prullenbakken.	Een eigen bankje op de stoep voor de woning creëert sfeer. Prullenbakken belangrijk voor netheid: met name voor bezoekers.	Mee eens dat een stoepje voor panden in de binnenstad veel sfeer toevoegt. Tegelijkertijd: de openbare ruimte is al redelijk beperkt in de binnenstad en we willen veel functies daar kwijt. Het zal bij elke herinrichting van een straat een ontwerpogave zijn om te onderzoeken of het haalbaar is. In verband met lediging en onderhoud komen er in principe geen prullenbakken bij. Er kan wel worden bekeken of de bestaande prullenbakken op de juiste plek staan. Of dat een prullenbak door een (horeca)ondernemer wordt beheerd.
92	Verbetering omgeving Bonifatiuspark wenselijk.	Wens vanuit stichting Bonifatiuskapel	Het is positief dat deze ambitie gedeeld wordt.
Betrokkenheid / participatie			
93	Realiseer werkgroep Dokkum met verschillende stakeholders.	Zoeken naar een integrale vertegenwoordiging van verschillende belangengroepen Fijn om in kleine groepen met elkaar te sparren. Aanpak van deze avond wordt gewaardeerd. Idee: rouleercafé politiek (zoals in Heerenveen)	We hebben veel goede ideeën gehoord en discussies gehad. Het is een goed idee om te onderzoeken of het haalbaar is om in het verlengde van werkgroep binnenstad een werkgroep Dokkum op te zetten.

4. INLOOPBIJEENKOMST

WOENSDAG 18 FEBRUARI

KOM NAAR DE INLOOPBIJEENKOMST

Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum

Er zijn veel ontwikkelingen in Dokkum. Denk aan woningbouw, verduurzaming, bereikbaarheid, ruimte voor bedrijven en groen. Het is belangrijk deze ontwikkelingen goed op elkaar af te stemmen. De gemeente maakt hiervoor één plan voor heel Dokkum: het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum. Zo zorgen we ervoor dat Dokkum een fijne stad blijft om te wonen, werken en leven.

Denkt u mee over de toekomst van Dokkum?

We hebben voor verschillende delen van Dokkum 'praatplaten' gemaakt. Hierop ziet u welke ideeën er zijn. We hangen de praatplaten op en gaan graag met u in gesprek.

- Wat vindt u belangrijk voor Dokkum?
- Mist u iets? Of heeft u nog aandachtspunten, ideeën, of zorgen?
- Wilt u nog iets meegeven?

We horen het graag!

Wat doen we met uw reactie?

Alle reacties vatten we samen in een reactienota. Daarin geven we aan wat de reactie is en waarom we het wel of niet opnemen in het Omgevingsprogramma Regiostad Dokkum.

Komt u ook even langs?

Datum Woensdag 18 februari
Tijd Van 16.00 tot 20.00 uur
Locatie Kantine gemeentehuis Dokkum,
Suupmarkt 2

Loop gewoon binnen op het tijdstip dat u het beste uitkomt. U bent van harte welkom!

Deze avond was de brede inloopavond. Iedereen was welkom om mee te praten en te denken over de toekomst van Dokkum. Via reactieformulieren konden reacties gegeven worden. De reacties die gegeven zijn, staan samengevat in de eerste kolom. In de tweede kolom staat de reactie van de gemeente.

	Beschrijving reactie	Reactie gemeente
Algemeen		
94	Aanwijzing AZC: wordt niet genoemd in Programma.	Klopt dat het AZC niet genoemd wordt als locatie. Dokkum is niet de enige plek waar een AZC zou kunnen, het kan ook elders in de gemeente. Daar is nog geen richting over bekend. Daarom nemen we een AZC ook niet op.
95	Gemeente, heb een duidelijke focus-meerjarenplan en maak de tijdlijn duidelijk.	Het is de bedoeling van het Omgevingsprogramma om een duidelijke ontwikkelingsrichting voor Dokkum te verwoorden met daarbij duidelijke doelen. In het Omgevingsprogramma komt al het beleid voor de fysieke leefomgeving van Dokkum en daarbij concrete maatregelen: wat gaan we doen om de doelen voor Dokkum te bereiken? Ook komt er een prioritering en een planning op hoofdlijnen.
96	Welke functie krijgen de vrijkomende basisscholen in de wijk Fonteinslanden? Wijkraad wil hierin meedenken.	Het is nog niet bekend welke functie de vrijkomende scholen precies krijgen. We nemen een aantal mogelijke ontwikkelingsrichtingen op. Denk hierbij aan wonen met zorg, een ontmoetingsplek, wijkgerichte functie, of woningen. Als er een ontwikkeling aan de orde is, dan zal participatie plaatsvinden.
Voorzieningen		
97	Aandacht voor een Mienskipshûs: Goed voornemen!	Positief dat deze ambitie gedeeld wordt.
98	Behoud filmhuis zorgt voor levendige stad. Praatplaat Binnenstad: Punt 7: a t/m d Goede aanpak, uitwerking is van groot belang. In welke vorm? Oplossing op korte termijn nodig: per 1 juli krijgt Sense een nieuwe eigenaar. Het Filmhuis moet dan mogelijk uit dit gebouw. Ze hebben nu ca 100 bezoekers van sep-mei: bij sluiting verdwijnt deze groep	Zie punt 75.
99	Behoeftte aan voorziening voor ontmoeten in de wijk Woudhorne. Scholen in de wijk laten bewoners bij hoge uitzondering toe. Toekomst van deze scholen op dezelfde locatie is onzeker. Basisschool Pionier te ver voor oudere bewoners in de wijk	We vinden het belangrijk dat iedere wijk een plek heeft waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Dat kan in de openbare ruimte zijn, zoals een park of plein, maar ook binnen, zoals in een school, zorgfunctie, of buurthuis. Het initiatief voor een ontmoetingsplek ligt bij de mienskip.
100	Rol inwoners inrichting/onderhoud groen: is ontmoetingsplek. Vergroten eigenaarschap inwoners hier belangrijk.	Het klopt dat groen ook een ontmoetingsplek is. Mede daarom zijn groene plekken in wijken belangrijk. Dat nemen we op. Het vergroten van het eigenaarschap is belangrijk als het gaat over betrokkenheid en verantwoordelijkheidsgevoel bij de omgeving. Dit wordt gemeentebreed opgepakt in een ander nog op te stellen Omgevingsprogramma, nl Iepenbiere Romte.
101	Locatie voor jongeren is gemis in Dokkum.	We hebben ook gesprekken gehad met jongeren. Dit punt kwam als absolute nummer 1 naar voren. De

	Beschrijving reactie	Reactie gemeente
		gemeente kan hierin een faciliterende rol spelen, maar gaat zelf geen locatie voor jongeren realiseren.
102	Speelveld in wijk Hoedemakerspolder weer herstellen.	Het (opnieuw) inrichten van speeltuinen/velden kan worden gedaan als er behoefte aan is in de wijk. Het initiatief hiervoor ligt bij de wijkraad.
Binnenstad		
103	Verbeteren looproute vanaf Panwurk prima, maar geen loopbrug naar Noorderbolwerk.	Dokkum kent een beschermd stadsgezicht. Van oudsher waren er vier poorten. Er is een discussie geweest over het al dan niet toevoegen van een extra loopbrug om zo de afstand van parkeerplaatsen net buiten het beschermde gezicht te verkleinen. Voor ondernemers in de binnenstad is dat absoluut wenselijk, voor het karakter van het beschermde gezicht is het niet wenselijk. Dit blijft een spanningsveld.
104	Voldoende afvalcontainers op looproutes (mogelijk prullenbakken??) en fietsenstallingen.	We nemen op dat in de binnenstad goede fietsenstallingen moeten komen. Bij looproutes nemen we op dat er aandacht moet zijn voor afval. De daadwerkelijke realisatie van dergelijke voorzieningen is een afweging vanwege kosten voor ledigen en onderhoud.
105	Meer cultuur in de binnenstad.	De binnenstad is een belangrijke plek voor cultuur. Als gemeente willen we de culturele voorzieningen graag in de binnenstad houden en indien mogelijk kunnen andere terugkeren. Daarin zijn we vooral faciliterend. Het initiatief ligt hiervoor in de mienskip / markt.
106	Bij horeca in de binnenstad ook aandacht voor impact op omwonenden: meer inzet van Handhaving.	Bij de vestiging van horeca wordt altijd de impact op omwonenden betrokken. In het kernwinkelgebied hoort reuring erbij. Het handhavingsbeleid is geen onderwerp in het Omgevingsprogramma.
107	Verduurzaming monumentale panden belangrijk: voorkom leegstand.	Het is positief dat deze ambitie gedeeld wordt. En door verduurzaming wordt ook leegstand voorkomen. Er wordt onderzocht of hier extra ondersteuning van de gemeente mogelijk en wenselijk is.
108	Aandacht voor de watertoerist.	Dokkum is een watersportstad. Eens dat daar voldoende aandacht voor moet zijn. Zie reactie punt 73.
109	Samenwerking bewoners/ondernemers werkt versterkend: er is gezamenlijk belang.	Daar zijn we het helemaal mee eens.
110	Voorstander van aantrekkelijke looproutes.	Het is positief dat dit idee gedeeld wordt.
111	Kleinschalige detailhandel en winkelgebied, behoud historisch karakter (herstellen gevels).	Deze 2 punten zijn beide genoemd en komen inderdaad vaak samen. Hierdoor kan het doel om de uitstraling van de binnenstad en deze te brengen van een 7 naar een 9 worden bereikt.
112	Theater in de binnenstad niet wenselijk: Sense is goede locatie.	De voorkeur gaat uit naar het terugbrengen van voorzieningen naar de binnenstad, waarbij uiteraard rekening gehouden moet worden met mogelijke overlast. Dit betekent niet dat een voorziening per se terug moet naar de binnenstad. Het behoud van de voorzieningen in Dokkum staat voorop.
113	Uitbreiding museum noodzakelijk: huidig pand te klein en niet geschikt voor rolstoelen.	Het is bekend dat het huidige pand van het museum te klein en niet (rolstoel) toegankelijk is. We zoeken naar een oplossing.

	Beschrijving reactie	Reactie gemeente
Verkeer		
114	Aandacht voor verkeersperikelen Woudpoortbrug-rotone Woudweg.	Wij houden de situatie in de gaten om te kijken of er maatregelen nodig zijn.
115	Maak Dokkum vriendelijker voor voetgangers en fietsers.	Deze ambitie hebben we opgenomen in het Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma en nemen we ook nu op.
116	Meer ruimte voor fietsers: meer voorrang.	Dit is al vastgelegd in het Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma (GMP), waar het volgende is opgenomen: 'Binnen Noardeast-Fryslân ligt een aantal rotondes binnen de bebouwde kom waarbij fietsers op dit moment geen voorrang hebben. In Dokkum zijn de meeste rotondes gelegen. In regionaal verband onderzoeken we de mogelijkheden om fietsers binnen de bebouwde kom voorrang te geven op de rotondes. Op deze wijze geven we het fietsverkeer extra prioriteit. Voor de verkeersveiligheid is het belangrijk dat wijzigingen in de voorrangssituatie ook in de omliggende gemeenten worden doorgevoerd zodat voor weggebruikers een uniforme situatie ontstaat.'
117	Fietsroutes: Bestaande fietstunnel onveilig: slecht verlicht.	Wij onderzoeken of er maatregelen nodig zijn, maar het maakt geen deel uit van dit Omgevingsprogramma.
118	Verkeersremmende maatregelen bij grote rotondes bv. Rondweg-Holwert voor overstekende fietsers.	Zie punt 116. De rotonde is van zichzelf al een snelheidsremmer voor de auto en daarmee een relatief verkeersveilige kruispunttype.
119	Toekomst nieuwe Birdaarderstraatweg? Denk aan nieuwe westelijke rondweg, toename woningbouw, wel of niet blijven van de scholen. De wijkraad Woudhorne wil hierbij betrokken worden. Huidig wegdek in slechte staat. Oversteek Woudhorne naar Stadsdock: schoolgaande kinderen. Fietsroute langs Birdaarderstraatweg.	We nemen op dat er aandacht moet zijn voor veranderende verkeersstromen. Als gemeente hechten we veel aan waarde aan participatie met belanghebbenden en omwonenden. Zodra er een concreet project/plan is, betrekken we de belanghebbenden en omwonenden actief betrekken bij het proces.
Parkeren		
120	Parkeren buiten de Binnenstad: denk aan kleinschalig elektrisch vervoer voor bezoekers (terugbrengen Dokkumer Lokaeltsje). Geen ondergrondse parkeergarage! Te grote investering: investeer deze in plannen benoemd in dit Programma.	We nemen op dat er meer parkeerplaatsen aan de randen van de binnenstad nodig zijn. Hoe dit zal worden gerealiseerd is afhankelijk van de uitkomsten van Onderzoek brede verkenning parkeerproblematiek binnenstad Dokkum.
121	Vanuit parkeerplaatsen elektrische pick-up-karretjes inzetten voor bezoekers die slecht ter been zijn.	We nemen op dat er meer parkeerplaatsen aan de randen van de binnenstad nodig zijn. Hoe dit zal worden gerealiseerd is afhankelijk van de uitkomsten van het Onderzoek brede verkenning parkeerproblematiek binnenstad Dokkum.
122	Parkeerprobleem aanpakken in gezamenlijkheid: bijvoorbeeld 'st. parkeerbeheer Dokkum'. Gemeente grootste werknemer in Binnenstad: parkeerbehoefte is min.250: aandachtspunt!	Zie punt 121.
123	Parkeren: Helling: 2 laagsparkeergarage Harddraver: 3 laagsparkeergarage Inzetten op deze locaties. Er is nooit te veel groen!	Zie punt 121.

	Beschrijving reactie	Reactie gemeente
124	Zorg over vervallen parkeerlocatie Stadswerf: hiermee wordt huidige parkeerdruk nog groter. Parkeren personeel gemeente (grote werkgever) zet druk op bestaande parkeerlocaties en heeft nadelige invloed op beschikbare plekken voor bezoekers en bewoners Binnenstad. Maak de Helling blauwe zône en zorg voor (betaalde) vergunning voor bewoners.	Zie punt 121.
125	Creëer parkeerplaats achter brandweerkazerne met loopbrug naar Bolwerk. Gemeentewerk naar Holwerderweg 21.	Zie punt 121. Er is een discussie geweest over het al dan niet toevoegen van een extra loopbrug om zo de afstand van parkeerplaatsen net buiten het beschermde gezicht te verkleinen. Voor ondernemers in de binnenstad is dat absoluut wenselijk, voor het karakter van het beschermde gezicht is het niet wenselijk. Dit blijft een spanningsveld.
126	Prachtige visie! Looproutes parkeerplaatsen naar stad aantrekkelijker maken. Parkeren: buiten de binnenstad.	Het is positief dat de ideeën gedeeld worden. Het is op dit moment nog geen vastgestelde visie (Omgevingsprogramma). Dat zal in de loop van 2027 gebeuren. Daarvoor komt er nog een moment dat iedereen kan reageren op het Omgevingsprogramma. Zie punt 121.
127	Parkeren: buiten de binnenstad	Zie punt 121.
Wonen		
128	Behoeftte aan betaalbare woningen. Bebouwing Trije Terpen, Tusken de Fearten etc. is voor categorie met hoog inkomen.	Tusken de Fearten is inderdaad voor een hoog inkomen. In Trije Terpen Súd wordt een gemengd programma gerealiseerd. Het aandeel betaalbare woningen is hoger in de binnenstedelijke ontwikkelingslocaties in Dokkum. We streven ernaar om van de nieuw te realiseren woningen 1/3 ^e sociale huur is en 2/3 ^e betaalbare woningen zijn.
129	Realiseer waterbestendige woningen, drijvend of op palen bij de Groen van Prinsterer.	Zie reactie punt 72.
130	Betaalbare woningen wenselijk! Iedereen verdient een plekje.	We streven naar 2/3 ^e betaalbare woningen en 30% sociale huur. En bij herontwikkelingen (zoals boven winkels, bestaande panden) staan we positief om kleinere woningen te realiseren. Ook werken we mee aan woningsplitsing. We zetten in op een mix van woningen, over de hele breedte is krapte.
131	Levensloopbestendige woningen: geschikt maken voor rolstoelgebruiker: draaicirkel 150 cm. Aandacht voor aanpassing keukens-toegangsdeuren en binnendeuren. Ruimte slaapkamer vaak te klein.	Tot 2035 worden ca. 1000 nieuwe woningen gebouwd. Hiervan zijn ca. 400 levensloopbestendige woningen. Interieur woning: Bouwbesluit is leidend. De gemeente kan eisen opleggen wat betreft rolstoelgeschiktheid, maar dan worden de bouwkosten hoger. Er bestaan ook maatvoering zorggeschikte woningen, die per definitie ook rolstoelgeschikt zijn. Daarvan worden er in de Prins-locatie 40 gerealiseerd.
132	Vele historische panden zijn een kwaliteit van Dokkum; Laat bij de plannen van de Gedempte Hantumervaart en Buitentuin de cultuurhistorische waarde zwaarder wegen dan de financiële belangen.	We zijn ons bewust van de waarde en kwaliteit die de vele historische panden Dokkum allure geven. Ook cultuurhistorisch zijn ze van belang. Het is redelijkerwijs echter niet altijd haalbaar om de oorspronkelijke bebouwing te behouden.
Groen en Water		
133	Bolwerken lenen zich voor meer biodiversiteit. Samenwerking gemeente-Dokkum tulpenstad	De biodiversiteit vergroten op de Bolwerken (waaronder noordelijke bolwerken) nemen we mee. Het is een

	Beschrijving reactie	Reactie gemeente
	versterken. Verbeteren Bonifatiuspark.	goede aanvulling om daarvoor de samenwerking met bewoners en organisaties te versterken. Het Bonifatiuspark is niet van de gemeente. De omgeving van het Bonifatiuspark wordt wel opgenomen.
134	Hoedemakerspolder: Wadi-plekken blijven lang vochtig: bron voor (buitenlandse) muggenplaag. Heeft ook een rommelig effect.	De Wadi is in de Hoedemakerspolder aangelegd om de waterproblemen tegen te gaan. De Wadi blijft inderdaad nat maar is uitgangspunt geweest van het ontwerp. De Wadi is op natuurlijke wijze begroeid met inheemse soorten. Dit ecologisch (beheerd) groen is anders dan de cultuurvakken, lijkt rommelig, maar dit draagt bij aan de biodiversiteit.
135	Meer groen in de wijk (Woudhorne) prima, maar wat is de visie op het onderhoud? Is nu niet optimaal!	Het vastgelegde onderhoudsniveau is "B". Dat betekent dat er wat onkruid mag staan. Omdat biodiversiteit belangrijk is, wordt juist ook meer groen aangelegd dat minder intensief wordt onderhouden.
Bedrijven		
136	Lichtvervuiling beperken prima, maar met aandacht voor reclame van bedrijven.	Het gaat hier met name om terreinverlichting. Reclame is en blijft toegestaan op basis van bestaand beleid, waarbij er aandacht is voor de uitstraling naar het buitengebied.
137	Zorg voor aantrekkelijke bedrijven/-panden: minder goedkope blokkendozen.	Dit is een afweging. We hebben voor eenvoudige welstandsregels gekozen waarbij meer eenheid op bedrijventerreinen ontstaat. Hierdoor blijven ook de kosten voor bedrijven laag. Zo blijft Dokkum aantrekkelijk voor bedrijven. Aan de randen van bedrijventerreinen en op zichtlocaties wordt een hogere kwaliteit gevraagd. Dit alles ligt vast in de bestaande welstandsregels en maakt geen onderdeel uit van het Omgevingsprogramma. Bij nieuwe bedrijventerreinen wordt een beeldkwaliteitsplan opgesteld waaraan men moet voldoen. Het blijft altijd een compromis tussen beeldkwaliteit, kosten en functionaliteit.
138	Voorzichtig met creëren nieuwe woonwerklocaties ivm invloed op mogelijkheden cat 4 industrie: versnippering vermijden.	In het Omgevingsprogramma worden keuzes gemaakt waar woon-werklocaties kunnen. Hierbij moet versnippering inderdaad vermeden worden.
Westelijke rondweg		
139	Westelijke rondweg moet komen.	De ambitie voor realisatie van een westelijke rondweg wordt opgenomen.
140	Westelijke rondweg: behoud oude wandelroutes/paden. Verlaagd aanleggen (blijf in gesprek hierover met werkgroep).	De realisatie van een westelijke rondweg nemen we op. Zodra de realisatie van een westelijke rondweg daadwerkelijk in beeld komt, zal dit als project worden opgepakt. Het tracé dat destijds is vastgesteld is voornamelijk het uitgangspunt, maar onderzoeken moeten bij het project geactualiseerd worden. In dat proces zal ook weer voldoende gelegenheid zijn voor participatie met belanghebbenden en omwonenden.
141	Rondweg: rotondeaansluiting op Holwerderweg verder naar het zuiden. Betere ontsluiting Betterwird en minder ingrijpend voor omwonenden. De Keegen 4, Boarnwert, moet bij het dorp blijven: bij aanleg Rondweg!	De realisatie van een westelijke rondweg nemen we op. Zodra de realisatie van een westelijke rondweg daadwerkelijk in beeld komt, zal dit als project worden opgepakt. Het tracé dat destijds is vastgesteld is voornamelijk het uitgangspunt, maar onderzoeken

	Beschrijving reactie	Reactie gemeente
	Wandelroute en ontsluiting via de Keegen moet blijven bestaan. Rondweg verdiept aanleggen en vrijgekomen grond gebruiken voor geluidswal. Aandacht voor zichtlijnen!	moeten bij het project geactualiseerd worden. In dat proces zal ook weer voldoende gelegenheid zijn voor participatie met belanghebbenden en omwonenden. We hebben hierbij aandacht voor bestaande routes. Een goed wandel- en fietsnetwerk vinden we belangrijk.
142	Rotonde westelijke rondweg verder naar het zuiden en verdiept aanleggen.	De realisatie westelijke rondweg nemen we op. Zodra de realisatie van de westelijke rondweg daadwerkelijk in beeld komt, zal dit als project worden opgepakt. Het tracé dat destijds is vastgesteld is vooralsnog het uitgangspunt, maar onderzoeken moeten bij het project geactualiseerd worden. In dat proces zal ook weer voldoende gelegenheid zijn voor participatie met belanghebbenden en omwonenden.
Betterwird		
143	• Veiligheid en overlast bestaand bedrijventerrein Betterwird (transport NNDI) aandachtspunt op dit moment! • Denk goed na over plaatsen zware industrie en lichte industrie bij nieuw industrieterrein: niet overal garageboxen tussen zetten. • Overbruggen netcongestie: voor welke termijn?	• Veiligheid NNDI: voor deze casus bekijken we separaat of actie nodig is, maakt geen deel uit van dit Omgevingsprogramma. • Goed punt. In het Omgevingsprogramma willen we meer samenhangend beleid aangaande bedrijventerreinen, inderdaad om versnippering te voorkomen. Hier zijn maatregelen voor getroffen in Omgevingsplan Betterwird 3 fase 2. Garageboxen zijn hier uitgesloten. • De netcongestie gaat voorlopig niet weg. Ondanks investeringen in het netwerk en energiebesparing bij inwoners en ondernemers. De toenemende vraag naar elektriciteit is dusdanig dat we moeten inspelen op de netcongestie. Dit ondanks de investeringen in het onderstation Dokkum en de oplevering in 2032.
144	Geen windmolens op Betterwird, maar zoek alternatieven: EOS (Elektriciteit Opslag Systeem).	Zie voor achtergrondinformatie de startnotitie van het Energieprogramma. Uit onderzoeken komt naar voren dat het én en én wordt. Zowel de opslag van energie, het bij elkaar brengen van vraag en aanbod van energie en het investeren in innovatie en energiebesparing. Daarbij is gebleken dat voor de overbrugging van de netcongestie windenergie de best bruikbare (bewezen) techniek is.
145	Bedrijventerrein: Prioriteit leggen bij het up-to-date maken van bedrijventerreinen i.p.v. investeren in westelijke rondweg. Uitbreiding Betterwird erg fors, heb aandacht voor impact op omwonenden.	We nemen in het Omgevingsprogramma op dat er een onderzoek gewenst is naar het up-to-date maken van bestaande bedrijventerreinen en of verdichting mogelijk is (dus meer bedrijven op bestaande bedrijventerreinen mogelijk te maken). Bij de uitbreiding van Betterwird is aandacht voor de impact op omwonenden en de landschappelijke inpassing.
Toegankelijkheid		
146	Aandacht voor toegankelijkheid Binnenstad. Handhaaf op gebruik reclameborden op bv. geleidestroken (bv. Waagstraat)	Toegankelijkheid is een belangrijk uitgangspunt voor gemeentelijke projecten en beleid. We willen dat openbare voorzieningen toegankelijk zijn voor iedereen, zoals we hebben vastgesteld in de Lokale Inclusie Agenda. Daarmee wordt toegankelijkheid steeds beter geborgd binnen de gemeente. Het handhavingsbeleid is geen onderwerp voor dit Omgevingsprogramma, toegankelijkheid wel.

	Beschrijving reactie	Reactie gemeente
147	Brug Koekebakkerssteeg hoger en toegankelijk voor minder validen.	De brug is onlangs vernieuwd. De brug is iets loopvriendelijker geworden maar niet geschikt gemaakt voor minder validen. Dit is vanwege de bestaande helling naar het bolwerk niet haalbaar. Via de Hanzepoort is een toegankelijke route.
Energie		
148	Denk bij meer laadpalen ook aan een locatie met meerdere palen, voor bv. verkeer van Ameland.	Bij de uitrol van nieuwe laadpalen kijken wij naar passende locaties. Dus op een logische plek, maar ook naar voldoende laadpalen (kwantitatief). Dit is opgenomen in het laadprogramma.
149	Energietransitie Binnenstad mist in dit Programma.	Verduurzaming van historische panden wordt opgenomen. Het beleid is recentelijk verruimd voor het plaatsen van zonnepanelen en warmtepompen in het beschermd stadsgezicht. Niet alles kan maar we nemen het wel mee.
Gemeentehuis		
150	Gemeentehuis zou meer toegankelijk moeten zijn voor de Mienskip. Niet alleen voor mensen met beperking (toegankelijkheid), maar ook voor ontmoeting (vergadering van maatschappelijke verenigingen binnenstad etc.)	Er wordt gekeken in hoeverre het gemeentehuis opengesteld kan worden voor de mienskip (voor ontmoeting). Dit nemen we niet op in het Omgevingsprogramma, omdat het gemeentehuis al een lopend project is.
151	Waarom gemeentehuis geen ontmoetingsplek voor bewoners Binnenstad: ambitie voor multifunctioneel gebruik ligt ook bij andere publieke functies (bv. scholen).	Zie reactie punt 150.
Stadsentrees		
152	Stadsentree: mooi plan. Locatie DUC dissonant in het geheel.	Deze locatie wordt meegenomen in Masterplan Rondweg-Noord en nemen we ook op in het Omgevingsprogramma. Bestaande functies die vergund zijn, kunnen we echter niet zomaar wijzigen.
153	Arriva-locatie: Geen hoogbouw op deze locatie: aandacht voor bestaande woningbouw Weeshuislanden.	We begrijpen het punt dat de achtertuinen van de Weeshuislanden grenzen aan deze locatie. In de planvorming zal rekening moeten worden gehouden met bezonning en privacy situatie, en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden. De Arriva-locatie wordt meegenomen in Masterplan Rondweg-Noord. De plannen zijn nog niet concreet. Nu worden alleen globale kaders gemaakt, waarbij we nu uitgaan van een hoogte die past bij de Rondweg-Noord.
154	Vestigen van woningen boven bedrijven niet handig voor ouderen: wonen op begane grond is winst voor buurtcontact, ontmoeting.	In verband met kosten en zuinig ruimtegebruik is grondgebonden ouderenhuisvesting niet altijd mogelijk. Huisvesting voor ouderen wordt vaak gerealiseerd in meerlaagse appartementen. Het is wel belangrijk dat er ruimte is voor ontmoeting. Dat nemen we ook op.
155	Prinslocatie: vervuilde grond? Waarom hier geen nieuw bedrijventerrein i.p.v. woningbouw?	Hier is in het verleden al een besluit over genomen. De plannen zijn in ontwikkeling. Langs de rondwegen behouden we regionale functies.

5.1 Wat vindt u mooi en goed aan Dokkum? En wat moet behouden blijven?

Hieronder staat in de tabel aangegeven welke onderwerpen en hoe vaak een onderwerp door de leerlingen is ingebracht. Daaronder volgt een reactie van de gemeente.

Evenementen (11x)	Horeca en winkels (19x)	Sport en muziek (8x)	Uitgaan (4x)	Historie en beleving (13x)	Openbare ruimte (6x)	Overig (2x)
Admiraliteitsdagen (8x)	Veel winkels (4x)	Voetbalclubs (4x)	Pon (2x)	De binnenstad (2x)	Schoon en netjes (1x)	Werkgelegenheid (1x)
Tradities (1x)	Supermarkten (7x)	Sportvelden (1x)	Eric's (2x)	Oude molens en ijsfontein (2x)	Het gras (1x)	Diversiteit (1x)
Kermis (2x)	Eetgelegenheden (8x)	Turnhal (1x)		Winterverlichting en versierde stad (5x)	Veel wegen en paden om bestemming te bereiken (2x)	
		Tolhuispark (1x)		De hele stad (2x)	Groen en parkjes (1x)	
		Muziekverenigingen (1x)		Gezellige stad (1x)	Stad ziet er mooi uit (1x)	
				Water en grachten (1x)		

* meerdere antwoorden op 1 post-it mogelijk

Reactie gemeente						
Evenementen (11x)	Horeca en winkels (19x)	Sport en muziek (8x)	Uitgaan (4x)	Historie en beleving (13x)	Openbare ruimte (6x)	Overig (2x)
Evenementen zijn belangrijk voor Dokkum en hebben ruimte nodig. Dat nemen we op. Tegelijkertijd heeft de gemeente al specifiek beleid over evenementen. Dat beleid komt daarom niet in dit Omgevingsprogramma. Het gaat in het Omgevingsprogramma niet over welke evenementen er in Dokkum zijn (admiraliteitsdagen / kermis), maar wel over dat er ruimte voor verschillende evenementen is. Bij tradities gaat het meer over culturele uitingen dan over de fysieke leefomgeving.	Horeca en de winkels zijn belangrijk voor aantrekkelijkheid van de binnenstad voor inwoner en toerist. De gemeente zet in op behoud van een breed aanbod aan winkels vanwege de regiofunctie van Dokkum. De gemeente kan dit planologisch mogelijk maken. Hierbij is het belangrijk een zorgvuldige afweging te maken in samenhang met nabij gelegen functies. Het is aan de ondernemers om een winkel of horecagelegenheid te openen, daar gaat de gemeente niet over.	Goede voorzieningen zoals sportmogelijkheden zijn erg belangrijk voor de leefbaarheid van Dokkum en de regio. Dit nemen we ook mee in het Omgevingsprogramma. Als gemeente maken we planologisch mogelijk dat deze voorzieningen er zijn. Het Tolhuispark heeft veel kwaliteiten, zowel voor sport, als groen. De intentie is om deze functies te behouden en versterken. Het is belangrijk dat er een breed aanbod muziekverenigingen is. Dit is meer een onderwerp voor 'cultuur' en gaat niet over de fysieke leefomgeving. Daarom nemen we het niet op in het Omgevingsprogramma.	Voldoende uitgaansgelegenheid is van belang is voor jongeren. Dat nemen we op in het Omgevingsprogramma. De gemeente kan dit planologisch mogelijk maken. Hierbij is het belangrijk een zorgvuldige afweging te maken in samenhang met nabij gelegen functies. De gemeente gaat zelf geen uitgaansmogelijkheden opzetten, dit is aan ondernemers.	Deze onderwerpen zijn erg belangrijk voor de aantrekkelijkheid van Dokkum voor inwoners en toeristen. Dat nemen we op in het Omgevingsprogramma. Dokkum heeft als stad veel kwaliteiten, zoals het water en de grachten. De kwaliteiten nemen we op. De binnenstad is belangrijk voor de winkels en horeca voor inwoner en toerist. Het is beschermd stadsgezicht en heeft dus cultuurhistorisch waarde. Gebouwen als molens zijn van belang te behouden vanwege de cultuurhistorische waarde en de sfeer die ze aan de stad geven. Hetzelfde geldt voor kunst. Winterverlichting en versierde stad is mooi, maar dit is geen onderwerp voor de gemeente. Dit doen de ondernemers om de stad meer sfeer te geven.	Openbare ruimte is belangrijk voor verkeer, verblijven, groen, water, etc. We maken we een Omgevingsprogramma voor de Openbare Ruimte. Hierin komen deze onderwerpen aan bod komen dan in Omgevingsprogramma Dokkum. Bereikbaarheid is belangrijk, wegen om ergens met de auto te kunnen komen, of bijvoorbeeld voor bevoorrading van supermarkten; fiets- en voetpaden om op de fiets of te voet veilig ergens te kunnen komen en om een stuk te fietsen of te wandelen. Groen en parkjes zijn belangrijk voor de natuur, voor mensen om van te genieten en ook om te helpen bij klimaatoverlast te verbeteren. Bijvoorbeeld tegen hittestress of bij extreme buien. De stad ziet er mooi uit: ruimtelijke kwaliteit is belangrijk om fijn te kunnen wonen en verblijven.	Het is belangrijk voor Dokkum dat er voldoende werkgelegenheid is. Dit komt het Omgevingsprogramma voor Economie. Dokkum biedt veel voorzieningen, heeft veel verschillende woningen voor verschillende doelgroepen. De binnenstad heeft een heel ander karakter dan een bedrijventerrein. En alles is nodig om Dokkum een bruisend stadje te laten zijn.

5.2 Wat kan verbeterd worden aan Dokkum?

Hieronder staat in de tabel aangegeven welke onderwerpen en hoe vaak een onderwerp door de leerlingen is ingebracht. Daaronder volgt een reactie van de gemeente.

Evenementen (2x)	Horeca en winkels (6x)	Sport (6x)	Uitgaan (32x)	Verlichting (13x)	Openbare ruimte (11x)	Overig (7x)
Platenbeurs (2x)	Specifieke (kleding)winkels (4x)	Nieuw skateparkje (3x)	Bioscoop (3 x)	Meer verlichting / slechte verlichting op fietspaden (3x)	Betere fietspaden / Fietspaden rond Dokkum zijn slecht (4x)	Meer natuur (1x)
	Minder / genoeg kappers (2x)	Meer sportvelden en meer verschillende sportvelden (1x)	Meer plekken om uit te gaan voor jongeren / Pon moet blijven (19 x)	Meer straatverlichting - bij fietsbrug Groot Diep (2x) - tussen Dokkum – Damwâld (Damwâlsterreedsje) (3x) - Aalsumerweg (1x) - Tolhuispark (2x) - Burdaard – Dokkum (1x) - fietspad Holwerderweg (1x)	Begaanbare fietspaden bij sneeuw/ijs / Gladde weg bij school brug (2x)	Meer huurwoningen voor jongeren (1x)
		Calisthenicsparkje (2x)	Meer hanglocaties / jongerenplekken / plekken om samen te komen (10x)		Kruispunten in Dokkum, bv bij Dijkstra Draisma slecht uitkijken (1x)	Tijden QBuzz (2x)
		Pannakooi / basketbalvelden (1x)			Minder klinkers, meer asfalt Birdaarderstraatweg (1x)	Schoolgebouw te oud De Finne / nieuw schoolgebouw (2x)
					Tunneltje bij busstation is niet veilig (ziet tegenliggers niet aankomen) (1x)	Meer busverbindingen (1x)
					Hondenpoep (2x)	
					Afval rond Mc Donalds (1x)	

* meerdere antwoorden op 1 post-it mogelijk

Reactie gemeente.						
Evenementen (2x)	Horeca en winkels (6x)	Sport en muziek (6x)	Uitgaan (32x)	Verlichting (13x)	Openbare ruimte (11x)	Overig (7x)
Evenementen zijn belangrijk voor Dokkum en hebben ruimte nodig. Dat nemen we op. Het gaat in het Omgevingsprogramma niet over welke evenementen er in Dokkum zijn (platenbeurs), maar wel over dat er ruimte voor verschillende evenementen is.	Horeca en de winkels zijn belangrijk voor aantrekkelijkheid van de binnenstad voor inwoner en toerist. Daar bieden we als gemeente planologisch ruimte voor. Welke winkels (of hoeveel kappers) er komen is aan de ondernemers.	Goede voorzieningen zoals sportmogelijkheden zijn belangrijk voor de leefbaarheid van Dokkum en de regio. We nemen op dat er voldoende mogelijkheden om te bewegen en de sporten moeten zijn. Met o.a. het Tolhuispark en de ontwikkeling van het Harddraverspark zijn er voldoende sportvelden voor nu en de toekomst. Kleinere voorzieningen, zoals een nieuw skateparkje, een Calisthenicsparkje, een basketbalveld, kan meegenomen worden als idee als er een plek opnieuw wordt ingericht.	Voldoende uitgaansgelegenheid is van belang is voor jongeren. Dat nemen we op in het Omgevingsprogramma. De gemeente gaat zelf geen uitgaansmogelijkheden opzetten, dit is aan ondernemers. Ontmoetingsplekken voor jong, maar ook voor oud zijn belangrijk. We vinden het belangrijk dat iedere wijk een plek heeft waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Dat kan in de openbare ruimte zijn, zoals een park of plein, maar ook binnen, zoals in een school, zorgfunctie, of buurthuis. Het initiatief voor een ontmoetingsplek ligt bij de mienskip.	Het is goed om te weten dat er plekken zijn waar straatverlichting gewenst is. Wij onderzoeken of er maatregelen nodig zijn. Tegelijkertijd: in het buitengebied is verlichting niet wenselijk, omdat verlichting planten en dieren verstoort. We nemen wel op dat er een lichtplan gemaakt moet worden voor Dokkum.	Openbare ruimte is belangrijk voor verkeer, verblijven, groen, water, etc. We maken we een Omgevingsprogramma voor de openbare ruimte. Hierin gaat het ook over het onderhoud van de openbare ruimte. We nemen wel het belang van goede fietspaden op, met name ook naar scholen. En waar ontbrekende stukjes fietspaden zijn. Verkeersveiligheid is een belangrijk aandachtspunt. In het Omgevingsprogramma Dokkum komen de belangrijkste knelpunten de staan en hoe de veiligheid verbeterd kan worden. Het ambitieniveau voor het strooi beleid moet gemeentebreed nog worden vastgesteld. Hieruit vloeien dan de strooiroutes voor Dokkum uit voort. Dit is geen onderwerp voor het	Groen is nodig om bijvoorbeeld hittestress tegen te gaan en biodiversiteit te vergroten. Ook is het belangrijk voor de beleving en ontspanning. We onderzoeken waar het mogelijk is om meer groen te realiseren. Het is belangrijk dat er voldoende woningen zijn voor verschillende doelgroepen, zoals ouderen en jongeren. Dit nemen we mee in het Omgevingsprogramma. We nemen op dat er 2 nieuwe scholenparken komen. Voor alle scholen is het 'integraal huisvestingsplan' gemaakt. Daarin staat voor welke scholen nieuwbouw plaats zal vinden en hoe andere schoolgebouwen gemoderniseerd worden. Openbaar vervoer is de verantwoordelijkheid van de provincie. Als gemeente streven we een hoogwaardig (snel en

					Omgevingsprogramma, omdat het over de hele gemeente gaat. Klinkers hebben meer sfeer en geven duidelijker aan dat het een straat is waar maximaal 30 km per uur mag worden gereden. Er zijn regels voor opruimen van hondenpoep. Dit staat in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De McDonalds moet toezien op voorkomen van afval in de omgeving. Dat is in de vergunning afgesproken.	frequent) openbaar vervoer systeem na voor Dokkum
--	--	--	--	--	--	--

**Laat uw
reactie achter**

[illegible]

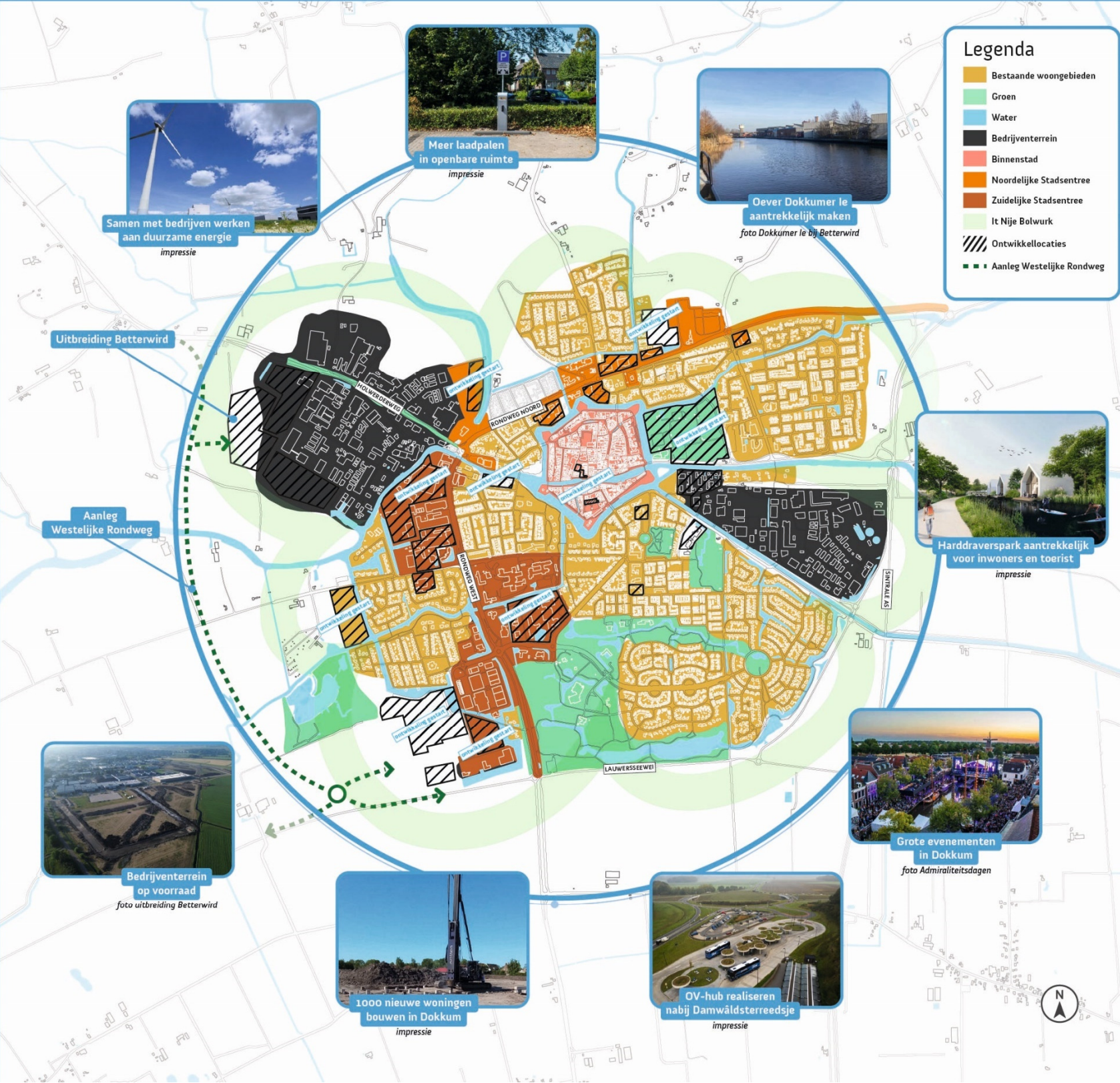
BIJLAGE 1 – PRAATPLATEN

Op de volgende pagina's zijn de 6 praatplaten te vinden die als hulpmiddel zijn gebruikt voor de stakeholder bijeenkomsten en de inloopbijeenkomst. Het zijn praatplaten – geen plannen of visie, bedoelt om onderwerpen aan te snijden en specifieke ontwikkellocaties in beeld te brengen. Dit alles met als doel informatie en reacties op te halen bij de mienskip.

REGIOSTAD DOKKUM IN ONTWIKKELING

OMGEVINGSPROGRAMMA REGIOSTAD DOKKUM

Praatplaat

Ideeën voor Regiostad Dokkum

1. Dokkum groeit door naar 15.000 inwoners:

- Tot 2035 worden ca. 1.000 nieuwe woningen gebouwd.
 - Hiervan zijn ca. 400 levensloopbestendige woningen.
 - 2/3^e betaalbaar, 30% sociale huurwoningen.
 - Aandacht voor nieuwe en bijzondere woonvormen.
 - Inbreiden voor uitbreiden.
- Woningen voor bijzondere doelgroepen.
- Nieuwe woningen zoveel mogelijk energieneutraal en netbewust.
- Wonen met werken op Betterwird nabij de Peazens.

2. Regiostad Dokkum werkt voor bedrijven! Een goed vestigingsklimaat door:

- Bedrijventerrein op voorraad.
- Verbinding via De Sintrale As en aanleg nieuwe Westelijke Rondweg.
- Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid.

3. Dokkum aantrekkelijk voor inwoner en toerist:

- Harddraverspark opnieuw inrichten.
- Routes naar binnenstad verbeteren en toegankelijk voor iedereen.
- Stimuleren betere toegankelijkheid voorzieningen (zoals cultuur, parkeergelegenheid, winkels en horeca).
- Toerisme: meer overnachtingen mogelijk maken.
- Grote evenementen in Dokkum en onderzoek naar een locatie voor een evenemententerrein.

4. Kwaliteit Watersportstad Dokkum versterken door:

- Bestaande voorzieningen up-to-date.
- Aalsumerpoortbrug verhogen en beter passend bij de historische binnenstad.
- Ealsumerfeart beter beleefbaar maken en herstel sluis Noorderverlaat.
- Parkstergracht en Noordergracht aantrekkelijker en beter zichtbaar maken.
- Oever van de Dokkumer le aantrekkelijker maken bij Prinslocatie en Houtkolk 2.

5. Goed en veilig bereikbaar:

- Realisatie Westelijke Rondweg.
- Maximum snelheid verlagen van 50 naar 30 km per uur.
- Aantrekkelijke fietsroutes naar en in Dokkum.
- Doorfietsroute naar Damwâld.
- Openbare ruimte zoals straten, pleinen en parken beter toegankelijk. Voor iedereen!
- OV-hub (vervoersknooppunt) nabij Damwâldsterreedsje en Lauwersseewei.
- Aantrekkelijke stadsentrees.

6. Voorzieningen voor stad en regio:

- Zorgen voor zorg.
 - Nieuwe zorgontwikkeling mogelijk maken op terrein Sionsberg.
 - Samen met zorgpartijen zoeken naar woonzorglocaties, bijvoorbeeld vrijkomende scholen.
 - Wonen met zorg in wijken mogelijk maken.
- Behoud divers en breed onderwijsaanbod in samenhang met de dorpen.
 - Scholenparken Birdaarderstraatweg en Parklaan.
 - Veilige routes naar scholen
 - Bestaande schoolgebouwen up-to-date.
- Behoud divers en breed sportvoorzieningenaanbod.
- Cultuur voor alle inwoners en bezoekers:
 - Duurzaam instandhouden culturele voorzieningen en bibliotheek met structurele subsidie.
 - Culturele voorzieningen zoveel mogelijk in de binnenstad.
 - Vergroten kwaliteit van culturele voorzieningen
 - Samenwerking tussen organisaties stimuleren.

7. Gezond en veilig Dokkum:

- Gezondheid en inclusie altijd meewegen in plannen en ontwikkelingen.
- Meer groen.
- Meer en veilige fietsroutes.
- Bewegen in de openbare ruimte aantrekkelijker maken.

8. Dokkum heeft en geeft energie:

- Samen met bedrijven werken aan voldoende energie voor bedrijven in Dokkum.
- Smart energy hubs (slimme energiecentra) bij bedrijventerreinen en in woonwijken.
- Onderzoek naar ruimtelijk effect van maatregelen om de netcongestie te kunnen overbruggen.
- Beschikbare capaciteit van het stroomnet optimaal benutten door netbewust te bouwen.

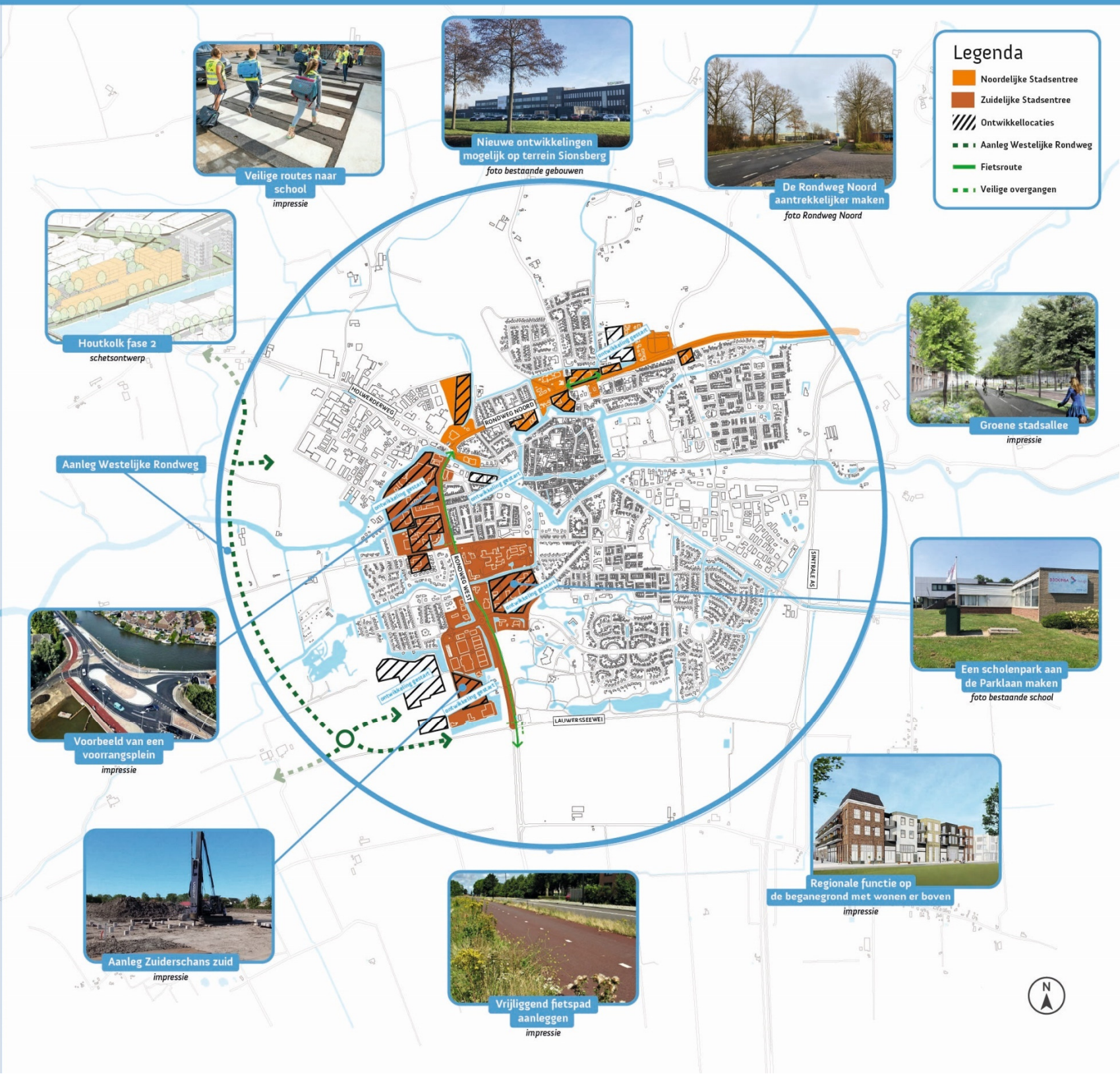
9. Groen en duurzaam Dokkum:

- Meer laadpalen in de openbare ruimte en bij inwoners en bedrijven.
- Openbaar groen biodiverser en met oog voor klimaat inrichten.
- Projectplan voor vergroenen wijken.
- Waar mogelijk bestrating eruit en groen erin.
- Groene stadsrand (It Nije Bolwurk) met ruimte voor groen, water, cultuur, agrarisch en recreatie.

WELKOM IN DOKKUM: STADSENTREES

OMGEVINGSPROGRAMMA REGIOSTAD DOKKUM

Praatplaat

Ideeën voor de Noordelijke Stadsentree

1. Een masterplan maken voor alle ontwikkelingen langs de Rondweg Noord.
 - a. Met diverse regionale functies, zoals sport, zorg, maatschappelijk op begane grond en woningen erboven.
 - b. Door aanleg Sintrale As is dit een belangrijke stadsentree geworden die meer allure mag krijgen.
 - c. Een duidelijke 'stadsmarkering' als je de stad binnenkomt.
 - d. Een aantrekkelijker Rondweg Noord.
2. Meer parkeerplaatsen op de parkeerterreinen rond de binnenstad.
3. Rond 't Panwurk (grotere) publiekstrekkingen toevoegen die combinatiebezoek aan de binnenstad versterken.
 - a. Zodat dit een aantrekkelijk gebied wordt.
 - b. Waarbij het bolwerk van de binnenstad zichtbaar wordt vanaf de Rondweg Noord.
 - c. Gecombineerd met parkeren voor de binnenstad.
4. Regionale functies op begane grond met wonen erboven langs de Rondweg Noord.
5. Watertorenbuurt Noord op langere termijn uitbreiden.
6. Stadswonen en/of functies voor de binnenstad op de huidige gemeentewerf aan de Rondweg Noord.
7. Verbeteren aanlooproute van 't Panwurk naar de binnenstad.
8. Versterken wandel- en fietsroutes, met onder meer een vrij liggend fietspad tussen rotonde Jumbo en de Aalsumerweg.

Ideeën voor de Zuidelijke Stadsentree

1. Na aanleg van de Westelijke Rondweg, de huidige Rondweg West veranderen in een groene stadsallee.
 - a. Met goede bereikbaarheid voor diverse regionale functies, zoals politie, scholenparken, zorglocatie Sionsberg, sport in Tolhuispark, uitvaartcentrum, etc.
2. Snelle doorfietsroute Dokkum – Damwâld maken.
 - a. Met veilige oversteek Lauwersseewei en de Murmerwoudsterweg (nabij McDonald's).
3. Nieuwbouwwijk Trije Terpen Súd: 170 woningen.
 - a. Tweede ontsluitingsweg voor de Trije Terpen vanaf de Lauwersseewei.
4. Nieuwe stadswijk op de Prinslocatie:
 - a. Gemengd gebied met ruim 400 nieuwe woningen, woonzorg en werken.
 - b. Een voorrangsp plein (combinatie tussen rotonde en kruispunt) met een bushalte bij de Prinslocatie.
5. 82 nieuwe woningen en appartementen op de Houtkolk 2.
6. Scholenparken Birdaarderstraatweg en Parklaan maken.
7. Veilige (loop- en fiets)routes naar de scholenparken.
8. Meer bebouwing voor zorgfuncties op terrein Sionberg mogelijk maken.
 - a. Kortdurend verblijf (zoals revalidatie), eerstelijnszorg (bijvoorbeeld fysiotherapie) en tweedelijnszorg(bijvoorbeeld specialisten).

EEN PRACHTIGE LEVENDIGE BINNENSTAD

OMGEVINGSPROGRAMMA REGIOSTAD DOKKUM

Praatplaat

Legenda

- Binnenstad
- Kernwinkelgebied
- P Parkeerterrein
- Aanloopstraten
- Aanlooproutes
- Fietsroutes
- /// Ontwikkellocaties
- /// Verbouw gemeentehuis

Ideeën voor de binnenstad

1. Bewoners, ondernemers, andere organisaties en gemeente werken samen aan de binnenstad.

2. Concentratie van:

- a. (kleinschalige) Detailhandel (in het kernwinkelgebied).
- b. Horeca (vooral langs Klein en Groot Diep en de Markt).
- c. Terugbrengen centrumfuncties naar de binnenstad (bijvoorbeeld een theater).

3. Ver(nieuw)bouw delen van het gemeentehuis.

4. Historisch karakter versterken door:

- a. Een beeldkwaliteitsplan met afspraken over de inrichting van de openbare ruimte.
- b. Historische gevels herstellen met subsidie (Stads Ontwikkelingsmaatschappij: SOM).
- c. Passende, sfeervolle straatverlichting.
- d. Straten opnieuw inrichten passend bij het karakter van de binnenstad.
- e. De historische kwaliteiten helder beschrijven.

5. De binnenstad beter bereikbaar maken voor fietsers en voetgangers.

- a. Goede fietsroutes naar de binnenstad.
- b. Fietsenstalling in het centrum.
- c. Aantrekkelijke en toegankelijke looproutes naar de binnenstad.
- d. Meer parkeerplaatsen aan de randen van de binnenstad.
- e. Beter toegankelijkheid, voor iedereen!

6. Stapsgewijs minder auto's in de binnenstad.

- a. Straten inrichten voor voetgangers en fietsers waarbij de auto te gast is.
- b. Meer ruimte voor groen, minder voor parkeren.
- c. Meer plek om te wandelen, spelen en ontmoeten.

7. Levendige binnenstad met ruimte voor cultuur.

- a. Het museum in de binnenstad houden.
- b. Onderzoeken of functies als theater weer naar de binnenstad kunnen.
- c. Een ontmoetingsplek (mienskiphûs) voor bewoners realiseren.
- d. Evenementen in de binnenstad behouden en versterken.

8. Lege gebouwen voorkomen door:

- a. Aantrekkelijke straten richting het centrum met ruimte voor wonen, winkelen en werken.
- b. In het kernwinkelgebied naast winkels ook bijvoorbeeld horeca toestaan.
- c. Woningen mogelijk maken boven en achter winkels (zoals hofjes).
- d. Mogelijk maken garages ombouwen naar woningen.

9. Panden verduurzamen.

- a. Een voorbeeldenboek over het met zorg verduurzamen van historische panden.

10. Groene en toekomstbestendige binnenstad.

- a. Meer groen en waterdoorlatende bestrating in straten.
- b. Bestaand groen gevarieerder (biodivers en inheems) maken.
- c. Monumentale bomen beschermen.
- d. Meer geveltuinen mogelijk maken.

Meer cultuur in de binnenstad

Geveltuintjes

Historisch karakter versterken door subsidie (SOM)
voorbeeld van een pand aan de Grote Breedstraat

Meer evenementen
voorbeeld van de Admiraalitsdagen

Historisch karakter versterken
voorbeeld Kleindiep

Sfeervolle straatverlichting

Verduurzamen met behoud van historische kwaliteiten

Meer groen in de straat

Culturele voorzieningen in de binnenstad
voorbeeld Museum Dokkum

Stapsgewijs minder auto's in de binnenstad

Mogelijk maken garages ombouwen naar woningen
voorbeeld Molenstraat

Straten opnieuw inrichten
voorbeeld Lange Oosterstraat

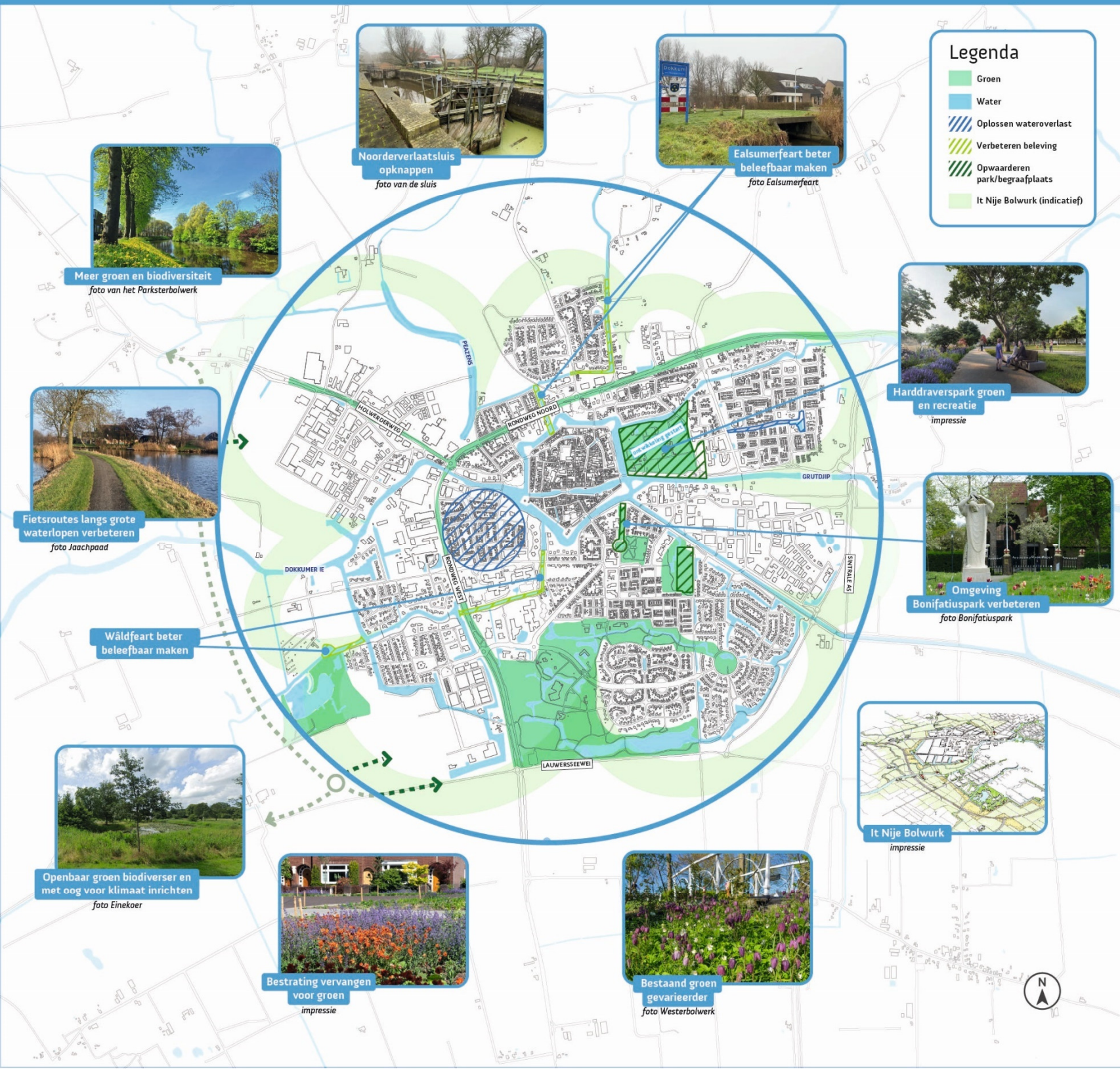

Beter toegankelijkheid voor iedereen!
voorbeeld winkel in Dokkum

GROENE STAD, WATER STAD

OMGEVINGSPROGRAMMA REGIOSTAD DOKKUM

Praatplaat

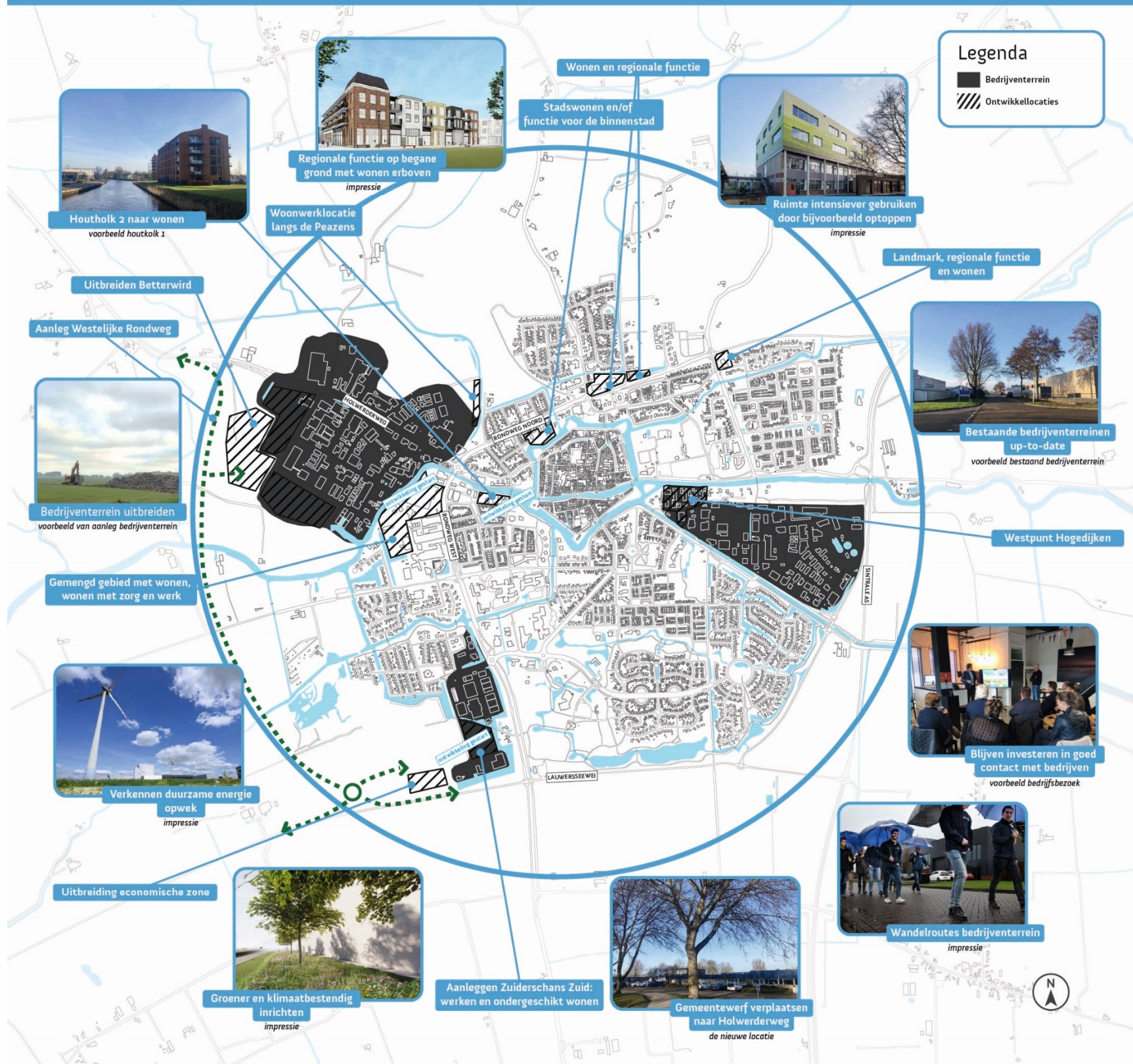
Ideeën voor groen en water

- 1. t Het netwerk van water en groen in de stad versterken door:**
 - a. Groenstructuren beter te beschermen.
 - b. Verbindingen maken tussen de parken en de waterlopen.
 - c. Bestaand groen gevarieerder (biodivers en toekomstbestendig) maken.
- 2. Wâldfeart beter beleefbaar maken.**
- 3. Aalsumerfeart beter beleefbaar maken.**
- 4. Meer groen en meer biodiversiteit door:**
 - a. Waar het kan bestrating vervangen door groen.
 - b. Meer (grote) bomen voor meer schaduw en schonere lucht.
 - c. Meer verschillende en toekomstbestendige soorten planten, struiken en bomen.
- 5. Recreatief netwerk versterken met:**
 - a. Goede fietsroutes naar de binnenstad.
 - b. Wandelroutes in de stad.
 - c. Wandel- en fietsroutes naar het buitengebied verbeteren en langs de grote waterlopen (zoals het Jaachpaad langs de Dokkumer Ie verbreden).
 - d. Groene verblijfsplekken.
 - e. It Nije Bolwurk (een groene stadsrand) afmaken.
- 6. Oplossen wateroverlast in:**
 - a. Fûgellân.
 - b. Hoedemakerspolder.
- 7. Omgeving Bonifatiuspark verbeteren door:**
 - a. Wateroverlast oplossen.
 - b. Bronvaart zichtbaar maken.
- 8. Begraafplaats Damwâldsterreedsje klaarmaken voor de toekomst**
 - a. Bijvoorbeeld door natuurlijk begraven mogelijk maken.
- 9. Harddraverspark wordt een aantrekkelijk en groen park en recreatiegebied voor inwoners en bezoekers.**

STERKE EN GEZONDE BEDRIJVENTERREINEN

OMGEVINGSPROGRAMMA REGIOSTAD DOKKUM

Praatplaat

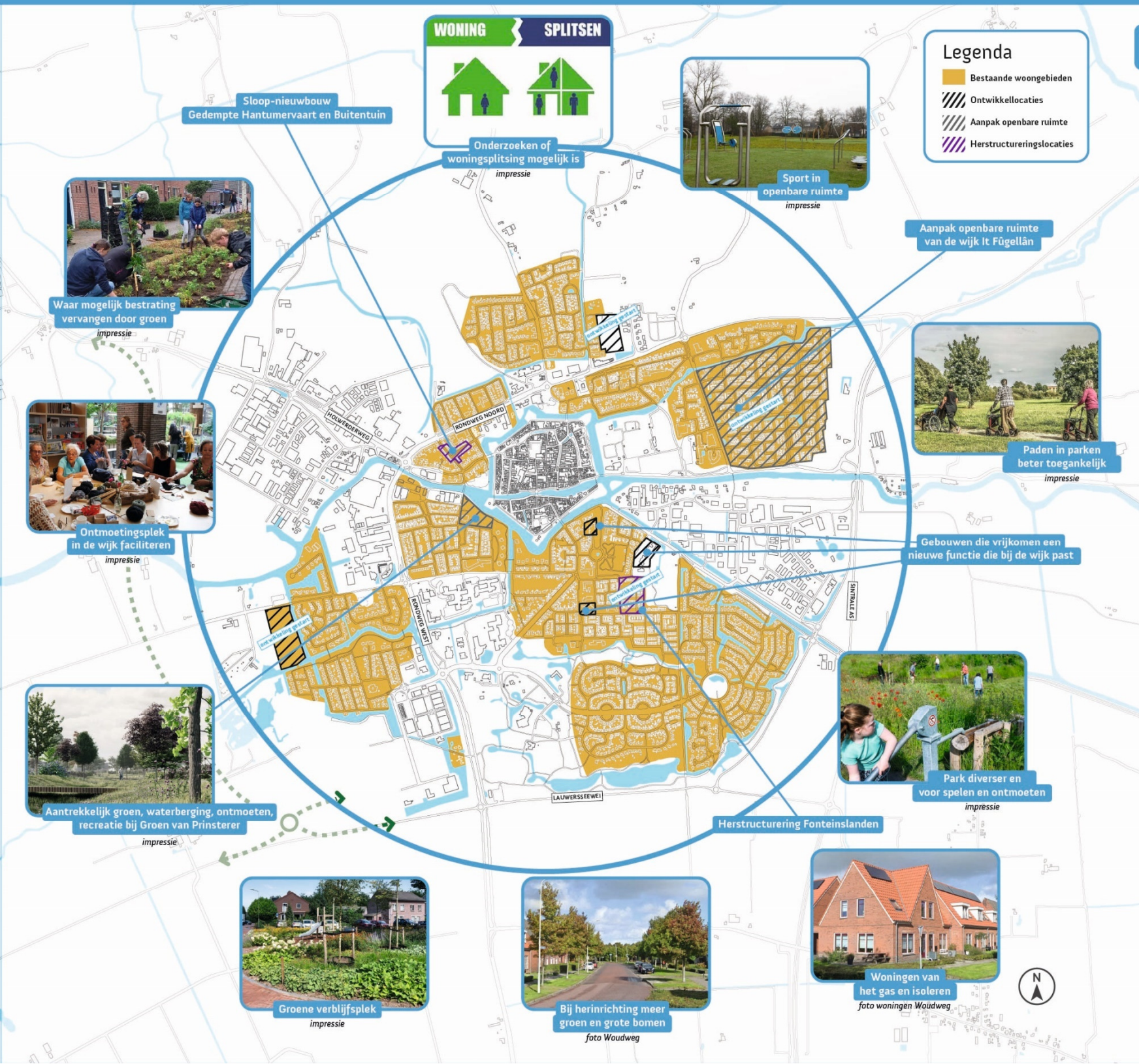
Ideeën voor de bedrijventerreinen

1. Blijven investeren in goed contact met bedrijven en ondernemersverenigingen.
2. Behoeft- en locatieonderzoek bedrijven en nieuwe bedrijventerreinen.
3. Uitbreiden:
 - a. Uitbreiden Betterwird naar het westen met 7 hectare netto.
 - b. Aanleggen Zuiderschans Zuid: werken (met ondergeschikt wonen).
 - c. Uitbreiding Economische Zone.
 - d. Klimaatbestendigheid en vergroenen vanaf begin planvorming meenemen.
 - e. Geen ruimte voor distributiecentra en datacentra.
4. Bestaande bedrijventerreinen up-to-date door:
 - a. Groener en klimaatbestendig inrichten.
 - b. Onderzoek naar hoe we ruimte intensiever kunnen benutten.
 - c. Onderzoeken of de regels nog voldoen aan de wensen en eisen van deze tijd.
 - d. Aantrekkelijk Dokkum vanaf de Sintrale As bij Hogedijken.
5. Bedrijven faciliteren in de energiebehoefte – oplossen netcongestie:
 - a. Behouden bestaande bedrijven en verkennen inpassing duurzame energie opwek.
6. Lichtvervuiling bedrijventerreinen verminderen.
7. Gezonde bedrijventerreinen:
 - a. Wandelroutes maken.
 - b. Beter bereikbaar maken voor fietsers.
8. Gemeentewerf verplaatsen van Rondweg Noord naar Holwerderweg.
9. Transformatie van bestaande bedrijventerreinen naar:
 - a. Houtholk 2: wonen.
 - b. Arriva locatie: wonen en een regionale functie (bijvoorbeeld sport, maatschappelijk, grotere commerciële functie op begane grond).
 - c. Voormalige Prins-locatie en omgeving: gemengd gebied met wonen, wonen met zorg en werken aan huis.
 - d. Van den Akker: landmark, regionale functie en wonen.
 - e. Waddenvlees: wonen en een regionale functie (bijvoorbeeld sport, maatschappelijk, grotere commerciële functie op begane grond).
 - f. Westpunt Hogedijken: gemengd gebied met wonen aan het Dokkumer Grutdijp.
 - g. Gemeentewerf Rondweg Noord: stadswonen en/of een functie voor de binnenstad.
10. Woonwerklocatie langs de Peazens met brede groene zone.
11. Aanleg Westelijke Rondweg

FIJN WONEN IN DOKKUM

OMGEVINGSPROGRAMMA REGIOSTAD DOKKUM

Praatplaat

Ideeën voor de woonwijken

1. **Gebied rondom voormalige Groen van Prinstererschool aantrekkelijker maken:**
 - a. In het schoolgebouw: onderzoeken of wijkfunctie, plek voor ontmoeten, cultuur en recreatie haalbaar is.
 - b. Rond de school: aantrekkelijk groen, waterberging, ontmoeten, recreatie, camperplekken en toerisme.
2. **Projecten in de openbare ruimte:**
 - a. Paden in parken voor iedereen beter toegankelijk maken.
 - b. Aanpak openbare ruimte van de wijk It Fûgellân.
3. **Op de plek van gebouwen die vrijkomen een nieuwe functie die bij de wijk past.**
4. **Wonen met zorg en o-tredenwoningen (woningen zonder trappen) zoveel mogelijk in de wijken een plek geven.**
5. **In parken en openbaar groen meer biodiversiteit. En meer mogelijkheden voor spelen en ontmoeten.**
6. **De warmtetransitie: bestaande woningen van het gas en isoleren.**
7. **Vergroenen van wijken door:**
 - a. Bij herinrichting van straten meer groen en (grote) bomen.
 - b. Daar waar mogelijk bestrating vervangen door groen.
 - c. Groene verblijfsplekken nabij scholen en zorginstellingen om te spelen, wandelen en ontmoeten.
 - d. Opstellen kanskaart vergroening.
8. **Bewegen stimuleren door:**
 - a. Toegankelijke groene wandelroutes in de wijken.
 - b. Aantrekkelijke en veilige fietsroutes naar centrum, scholenparken en buitengebied.
 - c. Sport en spel in de openbare ruimte.
9. **In elke wijk een ontmoetingsplek faciliteren.**
10. **Onderzoeken of en waar woningsplitsing mogelijk is.**
11. **Herstructureringslocaties:**
 - a. Fonteinslanden.
 - b. Gedempte Hantumervaat en Buitentuin.